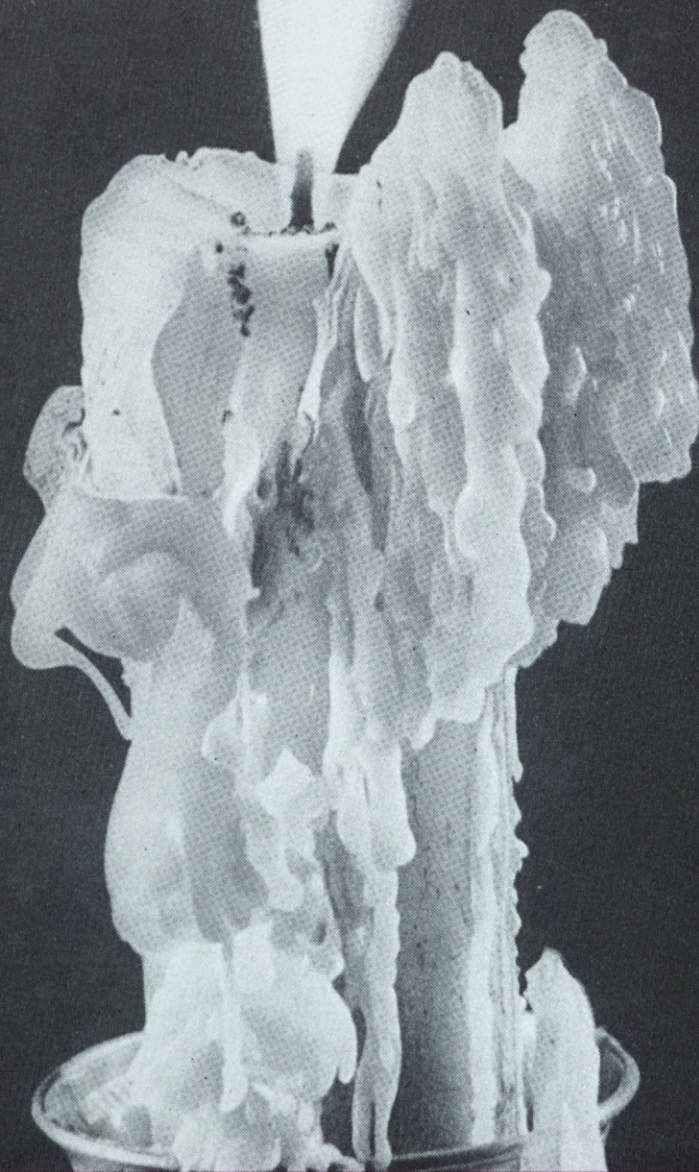

BUENOS AIRES 1933-1993 V LETU BISERNEGA JUBILEJA

JEZUS KRISTUS - EDINA LUČ NARODOV!

duhovno

Zivljeno

Februar 1993

Leto 60 - Št. 2

ZIMSKI ČARI — BELA OPOJNOST
Fotografiji na prvi in zadnji strani platnic: Prijaznost Marjana Šušteršiča.

Volitve v Sloveniji 1992

ANTON STRES

Na prvi pogled so bile volitve '92 v Sloveniji za demokratično usmerjene državljane precejšnje razočaranje. Pričakovali smo, da bodo komunistične sile, ki so se spretno prelevile v razne politične skupine, doživele dokončni poraz. Posebej je bilo pričakovati, da bodo doživele poraz stranke, ki so se ob osamosvajanju Slovenije držale ob strani in ki mogoče še vedno predstavljajo nevarnost, da popeljejo Slovenijo nazaj v naročje kake možne četrte Jugoslavije, čeprav je seveda kaj takega zaradi srbske politike vedno manj verjetno. V nasprotju s tem pričakovanjem pa je ena izmed najbolj presenetljivih posledic teh volitev to, da so tisti, ki so za osamosvojitve resnično ali navidezno najzaslužnejši, na teh volitvah utrpeli največji poraz. Od nekdanjih Demosovih strank so namreč samo Slovenski krščanski demokrati povečali svoj volilni uspeh. Zgodilo se je celo to, da sta v istem okrožju kandidirala Janez Janša, ki je med najzaslužnejšimi možmi slovenske osamosvojitve, in M. Mencin, poslanka Liberalno-demokratske stranke, ki je izstopala s svojimi protinardodnimi stališči, pa je bila izvoljena M. Mencin, ne pa J. Janša. Takšna je hvaležnost Slovencev in tako daleč seže njihov spomin. Zastavlja se vprašanje, kako je to mogoče.

Kar zadeva sam potek volitev, si lahko zastavimo vprašanje, če so bile volitve '92 bolj demokratične, kot dve leti in pol poprej. Udeležba je bila izredno visoka, okrog 85%. Torej se primer Poljske, kjer je bila na zadnjih volitvah udeležba zelo nizka, v Sloveniji ni ponovil. Ali to dokazuje, da smo Slovenci politično zelo zrel in zaveden narod? Mogoče, ni pa gotovo. Možno je tudi, da še vedno učinkuje strah iz preteklih komunističnih časov, ko so ljudje na volitve morali iti in je bil tisti, ki na volitve ni šel, pri oblasti takoj slabo zapisan.

Za večjo demokratičnost teh volitev govori dejstvo, da so na teh volitvah ljudje lažje prepoznali stranke, imeli so že nekaj izkušenj z demokracijo in volilne komisije so bile bolj vešč svoje dela. So pa tudi dejstva, ki govorijo proti demokratičnosti teh volitev. Karih večjih volilnih goljufij verjetno ni bilo, bilo pa je nekaj manjših. Pač pa je je mnoge begalo velikansko število strank, ki so bile napisane na volilnih listih. Kar 23 jih je bilo. Velika napaka je bila storjena, ker prejšnja skupščina ni sprejela še nekaterih drugih spremljajočih volilnih zakonov, ki bi lahko preprečili, da bi se za glasove volilcev potegovala popolnoma neznane in nepomembne stranke. Takih je bilo celo večina in so bile izenačene z velikimi strankami, kar je mnoge, predvsem prepuste volilce begalo. Zgodilo se je celo, da je za poslanca kandidiral človek — predsednik Slovenske republikanske stranke — ki bi po pravomočni obsodbi

sodišča moral prestajati zaporno kazen. Evropske opazovalce je to presenetilo. Ljudje tudi niso bili dovolj poučeni o tem, kako naj volijo, pa je bilo sorazmerno veliko število glasovnic neveljavnih — okrog 80.000, kar predstavlja več kot 6% glasovnic. Prav to zadnje dejstvo je verjetno najhujši očitek demokratičnosti teh zadnjih volitev.

Poseben in zelo poučen primer predstavlja izredno visoka izvolitev predsednika Kučana. Pri tem je vsekakor treba upoštevati njegovo veliko popularnost, ki jo najvplivnejša slovenska javna glasila zelo marljivo podpirajo. Da ima Kučan določene zasluge, ni mogoče tajiti. Toda njegova demokratičnost ima svoje meje. Zato obstaja nevarnost, da si bo zaradi velike podpore volivcev, ki jo je doživel, in zaradi dejanske moči, ki jo ima ob podpori javnih glasil in v gospodarsko najmočnejših krogih, vzela večja pooblastila, kot mu jih daje nova slovenska ustava. Po tej namreč predsednik Republike Slovenije predstavlja slovensko državo, ne more jo pa zastopati in nima nobenih izvršilnih ali zakonodajnih pristojnosti.

Slovenski človek, ki je bil skozi pol stoletja vzgajan v češčenju narodnih voditeljev, ne zna več biti kritičen do njih. Ob Kučanu se je to pokazalo že dvakrat, a se njegovi tekmeci iz tega niso ničesar naučili. Ko je na prvih demokratičnih volitvah spomladi leta 1990 v zadnjem televizijskem dvoboju z dr. Jožetom Pučnikom Kučan dobesedno pogorel, si je ravno s tem pridobil največ glasov. Podobno se je zgodilo tokrat.

Nekaj tednov pred volitvami je Kučanova popularnost padla. V zadnjem televizijskem razgovoru s svojimi tekmeci — bilo jih je kar sedem — je Kučan prav tako odgovarjal zelo slabo in ni imel nobenega prepričljivega odgovora na vrsto neprijetnih vprašanj, ki so mu jih zastavljali njegovi tekmeci. Toda posledica tega je bila ravno nasprotna od pričakovane. Ljudem se je zasmilil, ker so ga drugi „tako grdo napadali“. In so volili zanj. Njegovi napadalci so mu povečali število pristašev. Zato je takoj po tej televizijski oddaji menda samozavestno rekel: „Drugega kroga predsedniških volitev ne bo“. Dejstvo je, da bivši komunistični oblastniki veliko bolje poznajo politično obrt in razpoloženja volivcev.

Sicer pa so javna glasila najbolj šibka točka mlade slovenske demokracije. Ta glasila — razen Slovenca — so vsa v rokah ljudi, ki jih je na to mesto postavila nekdanja komunistična oblast. Ker pa imajo v demokraciji, posebno pa še v predvolilnem času, javna glasila odločilno vlogo, je mogoče volilne rezultate slovenskih volitev '92 razložiti predvsem s tem. Dejstvo je, da sta slovenska televizija in radio izrazito pristranska, da pospešujeta popularnost Kučana in Drnovška, tiste politične stranke, ki jima nasprotujejo, pa prikazujeta v negativni luči. Ali ni skrajna sprevrženost, da je slovenski radio hotel decembra 1991 Lojzeta Peterleta, se pravi predsednika vlade, ki je popeljala Slovenijo v samostojnost, pol leta po le-tej razglasiti za najbolj negativno osebnost leta? Dokler ne bodo najvplivnejša slovenska javna glasila postala politično bolj neodvisna in objektivna, bo slovenska demokracija močno omejena.

Za boljše razumevanje zadnjih volitev pa je treba upoštevati še to, da je pod vplivom liberalno-demokratske in bivše komunistične stranke slovenska država v zadnjem letu podelila kar 180.000 Neslovincem, ki so iz drugih republik nekdanje Jugoslavije živeli v Sloveniji, slovensko državljanstvo. Večini je to bila dolžna, ker je ob plebiscitu s tako imenovano Izjavo o dobrih namelih obljubila, da bo Neslovincem dala državljanstvo, če bodo glasovali za slovensko samostojnost. Zdi se pa, da je ob podeljevanju teh državljanstev prihajalo do nepravilnosti, in zakon, ki ureja pridobitev slovenskega državljanstva, ni bil vedno spoštovan. Teh 180.000 slovenskih državljanov je v velikanski večini gotovo volilo Drnovškovo liberalno-demokratsko ali bivšo komunistično stranko. To pa predstavlja kar okrog 15% slovenskega volilnega telesa.

Iz tega je tudi lažje razumeti največje presenečenje zadnjih volitev — izreden uspeh Jelinčičeve Slovenske nacionalne stranke, ki je dosedaj sploh poznali nismo, a si je takoj pridobila okrog 9% glasov, v novem državnem zboru, ki šteje 90 poslancev, pa kar 12 poslancev. Danes je težko predvidevati, kako daleč bo šel Jelinčič v svojem nacionalizmu. Njego-

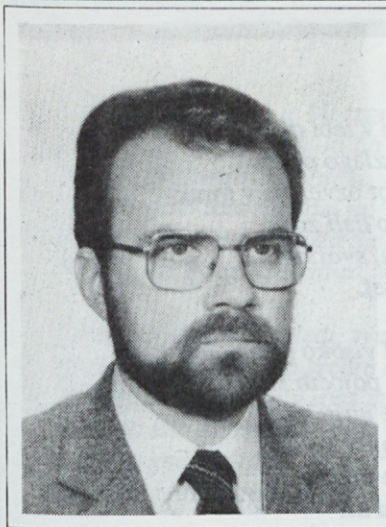
vo geslo je bilo: „Naredimo Slovenijo zopet slovensko“, kar je izrečna parafraza Hitlerjevega izreka: „Naredite mi to deželo zopet nemško.“ Ta nacionalizem, ki se ponovno pojavlja v Evropi in ki nima nič opraviti z zdravo narodno zavestjo, je toliko bolj zaskrbljujoč, ker ima Jelinčič največ pristašev med mladimi in celo med študenti. Znano je tudi, da je Jelinčič hud nasprotnik katoliške Cerkve. Ali so ga podtaknili komunisti? Če se ta domneva izkaže kdaj za resnično, to ne bo presenetljivo, saj je jasno, da je pobral glasove desnim, predvsem katoliškim strankam. Ali podtaknjen ali ne, dejstvo je, da je deloval v prid levim strankam, ke je oslabil desne. Še več. Lahko bo leve še okrepil, ker bodo mnogi, ki se z njegovim nacionalizmom ne bodo strinjali, zaradi strahu pred njim volili leve stranke. Ta pojav namreč že poznamo iz Francije, kjer nacionalistični Le Pen igra na karte Mitterrandovih socialistov.

Kljub vsemu temu pa moramo reči, da volilni rezultati zadnjih volitev v Sloveniji dokazujejo, da postaja Slovenija povprečna evropska država. Če bi med krščansko usmerjenima strankama ne bilo katastrofalnega spora, bi združeni imeli celo relativno večino — 25 poslancev. Tudi ta pregovorna slovenska sprtost je dejstvo. Čeprav je izredno škodljiva. Nič ne kaže, da jo bodo slovenski kristjani znali premagati. Sicer pa Slovenija postaja povprečna evropska država, kjer se že oblikujejo tri osnovne politične usmeritve: leva socialistična ali socialdemokratska, sredinska krščansko-demokratska in ljudska in desna liberalistična, čeprav se slovenski liberalni demokrati postavljajo na levo in ne na desnico. Druge politične skupine, razen nacionalistične, se bodo izgubile, oziroma se bodo prej ali slej pridružile eni izmed treh temeljnih smeri.

Kljub vsemu so rezultati volitev taki, da omogočajo trdno sredinsko vlado. Drnovškovi liberalni demokrati imajo 22 poslancev, Peterletovi krščanski demokrati so jih dobili 15, prenovljeni komunisti skupaj z drugimi manjšimi strankami 14, Jelinčičevi nacionalisti 12, Podobnikova slovenska ljudska stranka 10, Ruplovi demokrati 6, zeleni 5 in Pučnikovi socialdemokrati 4 poslance. Če bo Drnovšku kot mandatarju nove vlade do tega, da sestavi sredinsko vlado, ki bo imela ugled tudi v Evropi, jo bo lahko sestavil iz svojih liberalnih demokratov, krščanskih demokratov, ljudske stranke, socialdemokratov in zelenih, pri katerih sta vsaj 2 poslanca izrazito desno usmerjena. S tem bi zbral kar 56 poslancev od 90 članov državnega zbora, kar predstavlja kar 62% vseh poslancev. Če se bo odločil za bolj levo smer in bo iz vlade izključil ljudsko stranko in mogoče celo krščanske demokrate, namesto njih pa vzel 14 prenovljenih komunistov, se zastavlja vprašanje, ali bo taka koalicija vzdržala štiri leta, po katerih se bodo državljani Slovenije sept podali na volitve.

O gojitvi slovenskega jezika med nami

ANDREJ FINK

O gojenju slovenskega jezika med izseljenci je bilo že mnogo povedanega iz najrazličnejših izhodišč. Zato v tem spisu bralec ne bo našel kaj posebno novega, niti najmanj kakega novega odkritja. Raje nasprotno: Problematika je zelo stara, morda celo oguljena, a je, k sreči ali na žalost, vedno aktualna. Namen spisa je povzeti raztresene misli, jih morda urediti in ponuditi v premislek. Naj bo takoj v začetku ponovljena stara resnica, da je vzgoja težka, kot je navsezadnje težavno vsako delo z ljudmi. Ker je vsak izmed nas svet zase, ni enostavnih receptov, še manj magičnih formul, ki bi nam same po sebi zagotavljale pravilno rešitev oz. varen pristan. Vendar te težave mislečega človeka ne ustavijo, temveč ga, nasprotno, izzivajo, da išče izhoda in razlage.

Ker predpostavljamo, da nas slovenstvo (vsaj malo) zanima, je v tem slovenstvu zaobsežen tudi slovenski jezik, ki ga starejši (kdo spada danes v to kategorijo?) med seboj govorijo naravno, mlajši v pogovoru s starejšimi govorijo manj naravno in včasih prisiljeno, mlajši med seboj pa največkrat potegnejo kar po bližnjici in sledeč zakonu najmanjšega napora ostanejo pri španščini. Toda, zanimivo, vsi ti se imajo za Slovence, tam ali tukaj rojene, malo bolj ali malo manj zavedne. Vsi so Slovenci. Pri

mlajših so dogaja celó to, da se zavedajo, da v pogovoru govorijo kot Slovenec s Slovincem, vendar izgleda kot da jim inštrument tega odnosa ni bistven in ga brez težav lahko zamenjajo (slovenščino s španščino). Govore špansko, a se med seboj kličejo s slovenskimi imeni in vmes uporabljajo besede iz slovenskega žargona. Ali ta mešanica, ki je včasih zelo izrazita in ki gre občutljivejšemu človeku zelo na živce, ne pomeni morda neke zavestne ali podzavestne želje po usklajevanju dveh dejansko ali navidezno nasprotnih si stvarnosti? Ali je stek med dvema narodnostma sploh mogoč? Kaj je za obe oz. za vsako od njiju bistveno ali postransko?

Jezik je brez dvoma za narodnost vrednota. Mnogi narodi so se ohranili kljub neprijaznim zgodovinskim okoliščinam prav z jezikom in zaradi jezika. Nekaterim je bil boj za jezik enakovreden boju za obstanek, kot med Slovenci. Škof Slomšek je v prejšnjem stoletju, sredi bojev za slovensko besedo, napisal znani izrek: Sveta vera bodi vam luč — materin jezik bodi vam ključ do zveličavne omike. Razlikoval je med ciljem in sredstvi. Materin jezik je zanj sredstvo — ključ, toda nadvse važno sredstvo, ki ti odpira vrata v nepregledne sobane narodnih vrednot in tudi pomaga priti do Luči. Narodnost srkamo in spoznavamo po jeziku. Celó miselnost in značaj se po njem prenašata. Ali je torej jezik nekaj pridanega in postranskega ali je nekaj bistvenega, konstitutivnega? V prejšnjem stoletju sta si v Evropi nasprotovali dve teoriji o narodnosti: francoska je trdila, da

je vse, kar je z narodnostjo zvezano, nekaj razumskega, prostovoljnega, nekaj kar se lahko brez škode zapusti in zamenja za drugo. Od tam torej Renanov izrek, da je narodnost vsakodnevni plebiscit, nekaj, za kar se vsak dan posebej odločaš. Nemška teorija pa je zavzemala stališče, da je narodnost bistven del človeka, ki se je v njej rodil, in je torej ne more zapustiti, ker bi s tem bistveno okrnil svoje življenje. Je nekaj iracionalnega, ki prihaja s teboj in te bo spremljalo do konca tvojih dni. Če ob tej izbiri skrčimo problematiko narodnosti in jo omejimo zgolj na materin jezik, bi lahko dejali, da za zdomca med njima ni pravega nasprotja. Ni dvoma, da si se rodil v nekem narodu in v območju nekega jezika. To je močna determinanta. Vendar v tujem okolišju ta ni tako absolutna in ji je treba dodati še vsakodnevno odločitev in zavzetost za pripadnost drugemu jezikovnemu sistemu kot je ta, ki te obdaja. Slovenski jezik nam je zelo važna vrednota, ki nam omogoča dosego zveličavne omike.

Pri gojenju jezika v zdomstvu, predvsem po naših družinah, je pa treba upoštevati tudi razne momente, ki se ne tičejo samo narodnosti. Tako je npr. kulturni vidik danes vedno važnejši. V dobi komunikacij in znanja jezikov je vsak jezik več, ki ga otrok ali mladostnik obvlada, velike važnosti za njegovo kulturno obzorje, ki se mu s tem razširi. Pri tem ni važno, če dotični jezik govore stotine milijonov ali samo dva. Z znanjem druge pogovorne strukture in preko nje spisov, ki so v tej strukturi zagledali luč, je

Dalje na 37. str.

Naša beseda

OTON ŽUPANČIČ

*Opolnoči nihče ni vedel kam ne kod...
Vse misli so glavó vteknile pod perot,
Obmolknil pevec, prerok je zaspal,
narod se nemim sencam je udal,
dolgo strmel je vanje tih
in sam je onemèl ob njih. —*

*Alfa in Omega! Beseda! Bajna moč,
ki stari kaos si ločila v dan in noč,
skrivnostno tvorno izrekana vsevdilj
vzdržuješ svet in smer in zadnji cilj
in s trikrat večnim božjim Da
nenehoma budiš iz sna!*

*Nesmrtni geniji, ki v tebi dišejo
in tvojih abeced razlago pišejo
človeštvu v srca kot ozvezdja v mrak,
narodu vsakemu so dali znak
poslanstvo svojega, svoj red
in potrdilo za ta svet.*

*Le preko nas je šel visoko njih polèt,
da komaj čuli smo pojočih kril trepèt,
in komaj vedeli, če utrip srca
ali je tajno znamenje z neba...
a kdor je znamenje uzrl,
um in srce je v sebi trl.*

*Ponos, značaj in čast — ponarejèn denar!
Kdo pristni kov moža razbere od potvar?
Veš, komu si zaupno segel v dlan?
Nocoj to noč s poljubom boš izdan.
Očeta ni več, ni Sinú,
in Duh pri nas je brez glasú.*

*Obsojeni na molk v posvetu narodov
od daleč gledamo, ko svet gradijo nov,
v svobode sveto pesem dano ni
upletati nam svojih melodij...
Vej, vrli véjavec, vihar,
razvej nas — pleve — kaj mi mar! — —*

*Bil je med nami mož kot zrno klen in zdrav;
ta, kakor knjige mi, ljudi je brati znal;
tako zatopil se je v tajnopis
človeka našega, da je odtis
njegovih najglobočih sanj
užgal pekočo stigmo vanj.*

*Zdaj bral je v sebi: V nas zapisano je Luč!
In rekel je: I nam je dan v bodočnost ključ:
mi smo hranili v duši neskaljen
pravice in svobode zlati sen;
nam samim skrit, svetu zastrt
sijal je v burnih časov srd.*

*Rod, veš še, da tvoj kralj je z ognjem kronan bil,
in da nihče iz rok mu žezla ni izvil?
In da za vse, kar je razgrnil Bog
ljudem svetá, za polje, goro, log,
za zver in dušo pravda še,
še teče in vsa vroča vre?*

*In narod, ki že sam je bil izgrešil sled
pradavnih, divnih sanj, ki jih je sanjal ded,
ko uzrl je poveljčani obraz,
pred mozem tem spoznal je: To sem jaz!
V zrcalu vernem, v možu tem
kar bil, kar bom, vse vidim, vem.*

*O zarje Vidove! O mladi, sveti svit!
po morjih, jezerih, po srebru rek razlit!
V sleherno kapljico, v rosá nebroy
zajet do iskric nebeški soj!
Luč iztegnila je rokó
in sence brez zavetja mro.*

*Beseda je izšla, izšla med nami res!
Slovenska misel, vzpluj, vrzi se do nebes!
Razpni se! Po razponu tvojih kril
bo meril narod čilost svojih sil,
in — morda — treh najmlajši brat
pojde za vse usod iskat.*

*Več ne zaidi nam! Sedaj in vekomaj,
beseda, v molka moč zabresti nam ne daj!
Zanos nam in obup, radost in bol
obsevaj z žarki svojih avreol,
da vsak naš sen bo v tebi zlat,
vsak duh bo nosil tvoj pečat!*

O GOJITVI SLOVENSKEGA JEZIKA MED NAMI

Nadaljevanje s 35. strani

narejen bistven korak k širini.

Tudi pedagoško-vzgojni moment ni zanemarljiv. Znanje drugega jezika namreč bistri um, bogati razumevanje pojmov, omogoča podrobnejše opisovanje in izražanje. Slovensko govorjenje in jezik, ki ga človek dobi brez vsakega truda v domačem okolju, je neprecenljivega pomena za nadaljnje napredovanje v osebni rasti vsakega otroka in mladostnika.

Ne nazadnje omenimo še utilitarni vidik. Znan pregovor pravi: Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš. Nihče si ne sme dovoliti z

zanemarjanjem slovenščine v družinah in družabnih srečanjih zmanjševati svoj človeški potencial in s tem samemu sebi in drugim striči peruti in onemogočati polet. Ob spremenjenih razmerah v Sloveniji nam pa izvorna domovina nudi še dodatne možnosti: Z znanjem slovenskega jezika omogočamo sebi in mladim dostop do Evrope in evropskega nivoja. Kmalu lahko pričakujemo štipendije za dopolnilne študije za naše diplomirance najrazličnejših panog. Trgovski stiki bodo pa tudi slej ko prej stekli.

Pri vsem te razmišljanju in iskanju razlogov nastopijo pa tudi pomisleki. Eden takih je npr. sledeč: Zakaj naj bi otrokom oteževali življenje z dvojnostjo (dve domovini, dva jezika, dve šoli, dvoje političnih stvarnosti, dvoje kultur,

»Pesem NAŠA BESEDA je Župančič ustvaril za otvoritev Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, ki je bila oktobra 1918. V pesmi je v okviru trinitarne vere vs-tavljeno delo Janeza Evangelista Kreka, s katerim se je Župančič seznanil v gimnazijskih letih in nekaj časa odraščal v njegovem krogu. Oče vedno izreka Besedo in z njo vzdržuje „svet in smer in zadnji cilj“. V njej, v Besedi, dihalo nesmrtni geniji in vsak izmed njih nakazuje svojemu narodu njegovo poslanstvo. A za naš narod se je lahko reklo, da Očeta ni več, da ni Sina in da je Duh pri nas brez glasu. Narod je bil obsojen „na molk v posvetu narodov“, le od daleč je mogel gledati, kako se je gradil nov svet. In tu — Krekovo delo« (Vladimir Truhlar). Pesem - slavospev in hvalnica slovenski besedi — naj tudi danes krepi slovensko zavest in samozavest v domovini in v Sloveniji v svetu!

V slovenščini je shranjena vsa skrb in gorečnost naših reformatorjev, ves up in strah Prešernov, vsa šegavost mladega Levstika in grčavost njegovih poznejših let, eleganca Stritarjeva, otožnost Gregorčičeva, borbenost in tišina Cankarjeva, jecljanje Aleksandrova, melodioznost Kettejeva (Župančič).

povsod dvakratno spoznavanje!...)? Res je življenje v tej dvojnosti nekoliko zahtevnejše, a je istočasno tudi bogatejše. Mnogi se že temu bogastvu dvojnega življenja ne maramo odreči.

Drug pomislek, ki je zelo pogost, pravi: Velika večina nas bo za vedno ostala v tej deželi, do katere imamo dolžnost primerne zavednosti in patriotizma. Vsako drugo govorjenje o drugi domovini ali jezikovni pripadnosti bi to zavednost zmanjševalo. Tudi ta pomislek ne drži, kajti za tistega, ki ve, kaj je ljubezen do domovine (te ali one), ne bo težko ljubiti obch. Če je vzgojen v spoštovanju do ene zastave, bo spoštoval tudi drugo in ostale. Če je spoznal, kako so slovenski ljudje dajali svoja življenja za dobro slovenske domovine, bo s

ALOJZ URAN - Ljubljanski pomožni škof

leta 1964 maturiral. Vstopil je v bogoslovje in bil po končanem študiju na teološki fakulteti leta 1970 posvečen v duhovnika v ljubljanski stolnici. Svojo prvo duhovniško službo je kot stolni vikar nastopil v stolni župniji sv. Nikolaja, kjer je ostal do leta 1974. Jeseni je odšel na študij v Rim. Na Papeški salezijski univerzi je na katehetskem inštitutu pedagoške fakultete opravil katehetsko pedagoško specializacijo in študij leta 1978 uspešno sklenil z magisterijem o katehezi odraslih.

Po vrnitvi v domovino je istega leta postal rektor Malega semenišča pri Sv. Petru v Ljubljani. Leta 1980 je postal župnik v župniji Ljubljana-Šentvid.

Poleg rednega dela na župniji je novo imenovani škof opravljal veliko dodatnih služb. V letih od 1981 do 1989 je bil prodekan v zahodnem delu dekanije Ljubljana-mesto, od njene preureditve 1989 pa dekan dekanije Ljubljana-Šentvid. Ves čas je bil član katehetskega sveta, prav tako tudi član Komisije za duhovne poklice. Bil je tudi predavatelj na Teološko pastoralni šoli s katehetsko specializacijo, ki deluje v okviru Teološke fakultete.

Se veliko stvari bi bilo treba našteji, če bi hoteli vsaj približno pokazati dosedanje pastoralno in oznanjevalno dejavnost Lojzeta Urana, njegovo člo-

veško in duhovniško podobo: način dela, prijaznost, s katero si je takoj pridobil naklonjenost ljudi, veliko ljubezen do petja.

Imenovanje mag. Alojza Urana za novega ljubljanskega pomožnega škofa bo za ljubljansko nadškofijo in celotno Cerkev na Slovenskem velika pridobitev. S svojim strokovnim znanjem, požrtvovalnim delom, človeško toplino in z mladostnim žarom bo veliko pripomogel h katehetskemu, pastoralnemu in ostalemu oznanjevalnemu delu ter vodstvu škofije.

Alojza Urana je posvetil v Rimu papež Janez Pavel II. na praznik Gospodovega razglašanja, 6. januarja. Škofovskega posvečenja se je poleg ljubljanskega nadškofa dr. Alojzija Suštarja in nekaterih duhovnikov udeležilo nad 700 slovenskih vernikov.

90-članska mladinska skupina iz Našega doma v San Justu, ki je 3 tedne gostovala v Sloveniji s pevskimi, folklornimi in recitatorskimi nastopi, se je z novim škofom seznanila že na sveti večer 1992, ko je v župnijski cerkvi v Šentvidu imela polurni nastop pred polnočnico, pri sami polnočni maši pa se pridružila domačim cerkvenim pevcevm.

Novemu pomožnemu ljubljanskemu škofu Uranu čestitamo tudi slovenski rojaki v Argentini, mu obljubljamolihtveno pomoč in izražamo željo, da bi nas kdaj obiskal.

V sredo, 16. decembra, se je po Ljubljani in kmalu nato tudi po vsej ljubljanski nadškofiji hitro raznesla novica o novem ljubljanskem pomožnem škofu. Kongregacija za škofo je sporočila, da je papež Janez Pavel II. za novega pomožnega škofa ljubljanske nadškofije imenoval mag. Lojzeta Urana, župnika in dekana v Šentvidu nad Ljubljano. O imenovanju novega pomožnega škofa so, prvič po dolgih desetletjih, poročala tudi vsa javna glasila.

Kdo je novi ljubljanski pomožni škof? Alojz Uran se je rodil 22. januarja 1945 v Spodnjih Gameljnah v župniji Šmartno pod Šmarno goro. Po osnovni šoli se je leta 1960 vpisal na gimnazijo Ljubljana-Bežigrad in tam

tem zvedel, kaj se pravi umirati za katerokoli domovino, in bo torej, če bi bilo potrebno, znal biti velikodušen tudi do te dežele. Ljubezen do vrednot namreč ni izključujoča, temveč vseobsegajoča.

Dalje pravi tretji pomislek: Naša današnja stvarnost je tukajšnja. Slovenija je daleč. Ali je res tako? Verjetno je ravno obratno: Slovenska stvarnost se nam je v zadnjem času neverjetno približala in postala celo univerzalna. Majhnost pa pri vsem tem ne pride v poštev, kajti vrednote niso odvisne od ve-

likosti in razsežnosti.

Lahko bi se našel kak pomislek, a trezen človek bi po umirjenem in neprizadetem razmišljanju tudi našel protiargument.

Pri vsej tej problematiki pa je važno samo eno: Ljubezen. To ni čustvena, temveč, nasprotno, popolnoma racionalna zaključek, kajti tisti, ki ljubi, ne potrebuje posebnih argumentacij niti vsakodnevnih dopovedovanj. Vsakodnevno „pridiganje“ mlajšim, češ, držite se slovenstva v govorici in čustvih, postane nepotrebno, če smo prej

mladim znali pokazati vso lepoto in vrednost tega, kar mi sami ljubimo. Mlad človek je po naravi velikodušen in se rad angažira za vse, kar spozna, da je vredno. *Mladini moramo dati spoznati vrednote*, v tej problematiki, *vrednote slovenstva*, sicer pa tudi vse druge. Če smo mlademu človeku znali posredovati plemenit odnos do te ali one domovine in do obeh, se nam ne bo treba bati dvojnosti, nerealnosti, majhnosti ali pomanjkanja zavednosti. Sejajmo vanj ljubezen do vrednot in vse drugo nam bo navrženo.

NOVI KATEKIZEM katoliške Cerkve

TONE ŠTRUKELJ

Papež Janez Pavel II. je 15. novembra 1992 ob molitvi angelovega češčenja naznanil, da bo Katekizem katoliške Cerkve uradno in slovesno predstavljen v Rimu 7., 8. in 9. decembra. Poudaril je, da je to „zelo pomemben dogodek za življenje Cerkve..., dogodek z zgodovinsko daljnosežnostjo, ker gre za besedilo, ki je za katehetsko dejavnost znotraj Cerkve bistvenega pomena.“

7. decembra je v Vatikanu potekala slovesna predstavitev katekizma, 8. decembra je bilo slovesno euharistično bogoslužje v baziliki Marije Velike, 9. decembra pa je bila tiskovna konferenca s kardinalom J. Ratzingerjem in drugimi o aktualnosti katekizma.

Namen in naslovljenci katekizma

Katekizem predstavlja celovit pogled na bistveno in temeljno vsebino katoliške vere in morale v luči zadnjega koncila in celotnega izročila Cerkve. Glavni viri, iz katerih zajema katekizem, so: Sveto pismo, cerkveni očetje, bogoslužje in cerkveno učiteljstvo. Bogastvo navedenih besedil čudovito izraža življenjsko moč in svežino naše vere.

Katekizem je namenjen prvenstveno tistim, ki so odgovorni za katehezo: na prvem mestu škofom, ki so učitelji vere in pastirji Cerkve. Po njih pa se obrača na sestavljalce katekizmov, na duhovnike in katehete. Zelo koristen je seveda tudi za študente teologije in vse krščanske vernike. Papež pravi, da je katekizem namenjen vsakemu človeku, ki se sprašuje o krščanskem upanju in hoče spoznati, kaj katoliška Cerkve veruje in uči.

Kako je katekizem sestavljen?

Načrt novega katekizma se navdihuje ob velikem izročilu tistih katekizmov, ki gradijo katehezo na štirih nosilnih „stebrih“. To so: veroizpoved, zakramenti, zapovedi in molitev.

Prvi del: veroizpoved. Kdor po veri in krstu pripada Kristusu, mora svojo

vero izpovedovati tudi pred ljudmi. Zato katekizem najprej razloži, v čem obstoji razodetje, s katerim se Bog obrača na človeka, in kakšna je vera, s katero človek odgovarja Bogu. Veroizpoved povzema darove, ki jih Bog kot Stvarnik, kot Odrešenik in kot Posvečevalec naklanja ljudem.

Drugi del: Zakramenti. Tu je razloženo, kako je Bog po Jezusu Kristusu in po Svetem Duhu enkrat za vselej uresničil odrešenjski načrt in kako ga nenehno ponavzočuje v liturgičnih dejanjih Cerkve, zlasti v sedmerih zakramentih.

Tretji del: Življenje po veri. Poslednji namen človeka, ustvarjenega po božji podobi in sličnosti, je blaženost. Ta cilj je mogoče doseči s pomočjo božje postave in milosti, če se človek svobodno odloča in ravna po veri. Pot evangeljskih blagrov je zarisana z dvojno zapovedjo ljubezni in podrobneje opisana v desetih božjih zapovedih.

Četrti del: Molitev v življenju po veri: Molitev je v kristjanovem življe-

nju osrednjega pomena. Očenaš je povzetek vseh dobrin, na katere moremo upati, in katere nam nebeški Oče želi podeliti.

Celoten katekizem je zasnovan kot organska obrazložitev vse katoliške vere. Zato ga je treba brati kot enoto. K temu nam pomagajo številna sklicevanja na vzporedna mesta znotraj besedila in analitično kazalo na koncu, ki nam pomaga videti vsako témo v povezanosti s celoto.

Aktualnost katekizma

Katekizem so polnih šest let pripravljale posebne komisije, ki so v tem času sodelovale z vsemi škofovskimi konferencami po svetu. Papež Janez Pavel II. je oktobra 1992 dejal, da so glasnost tolikih glasov sestavlja pravo simfonijo vere in izpričuje katoliškost ali vesoljnost Cerkve.

Katekizem, ki obsega nad 500 strani, predstavlja ves katoliški nauk. V luči Božjega razodetja in živega izročila Cerkve odgovarja na pereča vprašanja verskega, moralnega in družbenega življenja. Zato je katekizem nedvomno dragocen pripomoček za novo evangelizacijo v sedajem in prihodnjem obdobju.

Na koncu velja omeniti še to, da je slovenski prevod novega katekizma že pripravljen in da ga bomo kmalu dobili tudi v knjižni izdaji.

Sv. oče izročila Katekizem katoliške Cerkve msgr. Abelardu Alvarado Alcántara, pomožnemu škofu mesta Mehike, zastopniku Latinske Amerije, v ponedeljek 7. decembra, na uradni in slovesni predstavitvi v vatikanski dvorani Regia.

Bogoslužni koledar

V FEBRUARJU

1. febr. je god redovnice *sv. Brigite Irske*. Živela je 6. stol. in se odlikovala po dobrih delih.

2. febr. je praznik *Jesusovega darovanja* ali *svečnica*.

3. febr. je god *sv. Blaža*, škofa in mučenca, zavetnika zoper boleznj grla. Ta dan je tudi spomin apostola evropskega severa škofa *Ans-karja (Oskarja)*.

4. febr. je god škofa *sv. Andreja Corsinija* in portugalskega mučenca *Janeza de Britto*.

5. febr. je god *sv. Agate*, mučenke, doma s Si-cilije.

6. febr. je spomin *26 japonskih mučencev s Pavlom Mikijem* na čelu.

7. febr. je *5. navadna nedelja* in god redovnika *sv. Egidija*.

8. febr. je god *sv. Hieronima*, italijanskega redovnika iz 16. stol.

9. febr. je god mučenke iz 3. stol. *sv. Apolonije*, priprošnjice zoper glavobol.

10. febr. je god *sv. Sholastike* in *Viljema (Vi-ko)*, spokornika eremita.

11. febr. je spomin prikazovanj *Materne božje v Lurdu*.

12. febr. je god *sv. Aleksija*, ruskega svetniškega meniha, in *sv. Evlalije*, mučenke.

13. febr. je god *sv. Beatrike*, francoske redovnice, in nemškega redovnika *sv. Jordana Saškega*.

14. febr. je *6. navadna nedelja* in god *sv. Valentina*, rimskega duhovnika in mučenca; je zavetnik romarjev, zaročencev in novoporočencev.

15. febr. je god *sv. Klavdija*, ki je bil duhovni voditelj *sv. Marjete Alakok*.

16. febr. je god *sv. Julijane*, mučenke, in *Onezima*, škofa.

17. febr. se spominjamo *sedmih ustanoviteljev reda servitov (Aleš)*.

18. febr. je god *sv. Simeona Jeruzalemskega*, škofa.

19. febr. je god *sv. Konrada*, spokornika.

20. febr. je god *sv. Silvana, Leona Sicilskega* in mučenca *Sadota* in tovarišev.

21. febr. je *7. navadna nedelja* in god *sv. Irene*, device, ter *Maksimilijana Puljskega*.

22. febr. : *Sedež apostola Petra*; gre za spomin Petrovega delovanja. God *sv. Marjete Kortonske*.

23. febr. god *sv. Polikarpa*, škofa in mučenca; njegovi spisi pomenijo most med učenjem apostolov in učenjem cerkvenih očetov.

24. febr. je *pepelnica*; god *sv. Matija*, apostola.

25. febr. je god *sv. Tarazija (Taras)*, škofa, in *sv. Viktorina*, mučenca.

26. febr. je god *Aleksandra (Branko)*, aleksandrijskega mučenca (328).

27. febr. je god *sv. Gabrijela Žalostne Materne božje*, redovnika.

28. febr. je *1. postna nedelja* in god *sv. Ožbalta* ali *Osvalda*, in *sv. Romana*, opata.

Hočeš svetišče srca

Rafko Vodeb

Stvarnik sveta, Gospod veselja, nebesa pripovedujejo o tvoji slavi. V nedosegljivi svetlobi prebivaš, presegaš vse naše opredelitve, nič te ne more obseči.

Hkrati pa si tu in v nas, obvladaš nas in prešinjaš, navzoč si nam bolj, kot smo mi sami sebi.

Postavili smo ti blešččča svetišča, zlate oltarje, ti pa si z bičem izgnal prodajalce, ker si ljubosumen Bog:

hočeš svetišče srca, tempelj molitve, hočeš ga samo zase, nočeš ga deliti z maliki, vanj si položil željo po Neskončnem, vcepil si mu domotožje po Ljubezni.

Preišči moje srce, Gospod, obišči me ponoči in skritih zablod me očisti. Nagni k meni svoje uho, duha spokornosti v meni obnovi. Poslušaj moje prošnje, ko molče vpijem v tebi —

ti si moja skala in moj rešitelj.

Jezusovo darovanje — svečnica

FRANCE ROZMAN

Štirideset dni po rojstvu dečka in osemdeset dni po rojstvu deklice je minil čas rojstva in mati je bila sprejeta v judovsko versko občestvo.

Po Mojzesovi postavi je bila judovska mati po porodu obredno nečista, in sicer sedem dni, če je rodila dečka, oziroma štirinajst, če je rodila deklico (3 Mz 12, 2. 5). V tem času se ni smela z nikomer družiti, zlasti pa ni smela v svetišče. Osmi dan po rojstvu dečka so tega obrezali in mu z obrezo dali tudi ime. Nato je mati ostala še 33 dni v očiščevanju svoje krvi. Če pa je rodila deklico, je bila 14 dni obredno nečista kakor ob svojem mesečnem očiščevanju, potem pa še 66 dni v očiščevanju svoje krvi. V tem času je bila primorana ostati doma in se ni smela dotakniti ničesar svetega. Ko pa so se dopolnili dnevi njenega očiščevanja, bodisi po sinu ali hčeri, je prišla v shodni šotor, pozneje pa navadno v tempelj, če ni bila predaleč, sicer pa v domačo shodnico, in prinesla duhovniku v dar enoletno jagnje za žgalno daritev in mladega goloba ali grlico v daritev za greh. Če pa je bila revna in ni premogla jagnjeta, je lahko darovala namesto njega goloba ali grlico. V tem primeru je dala dve grlici ali dva goloba, enega za žgalno daritev in enega v daritev za greh.

Marija pa sploh ni bila dolžna spolniti te postave, ker je deviško spočela Jezusa in ga tudi deviško rodila, vendar je hotela biti pokorna postavi, kakor ji je bil pokoren tudi njen Sin, čeprav je prišel „dopolnit postavo“ (Mt 5, 17). S

tem je dala zgled pokorščine, ta pa je Bogu ljubša kakor tolste daritve (1 Sam 15,22).

Tako je 40 dni po rojstvu prinesla sina v tempelj, da bi se obredno očistila in ga darovala Bogu. Z njo je prišel tudi Jožef. Z darom dveh grlic je pokazala, da je res uboga. Morda je bilo prav njeno uboštvo vzrok, da je Betlehemčani niso hoteli sprejeti pod streho, ko se je prišla z Jožefom popisat in je morala roditi v hlevu.

Luka pravi, da sta Marija in Jožef prišla v tempelj, da bi storila vse „po Mojzesovi postavi“ (2, 22. 39). Pri tem posebno naglaša, da sta Jezusa „postavila pred Gospoda“ (2, 22), kar pomeni, da sta ga darovala Bogu. S tem se je razodelo Jezusovo daritveno poslanstvo. Jezus ni samo Davidov sin, Gospodov maziljenec in Odrešenik, temveč je tudi tisti, ki se bo daroval Bogu za odrešenje sveta.

To, kar se je razodelo ob njegovem prihodu v tempelj, ko je bil star 40 dni, se je uresničilo na Kalvariji, zato spomin na ta njegov prihod v tempelj imenujemo Jezusovo darovanje.

Ob tej priložnosti sta se Marija in Jožef srečala v templju s starčkom Simeonom in prerokinjo Ano. „Simeon je prišel po navdihu Duha v tempelj“ (2, 27), zato njegovo srečanje s sv. Družino ni bilo navadno srečanje, ampak je imelo preroški pomen. Simeon je v preroškem duhu v tem otroku prepoznal Odrešenika. Čeprav je bil starček, „se mu je mladost obnovila kot orlu“ (Ps 102, 5). Obraz se mu je razjasnil in zapel je svoj

labodji spev: „Zdaj odpuščaš svojega služabnika, o Gospodar, po svoji besedi v miru, kajti moje oči se videle rešitev, ki si jo pripravil pred očmi vseh narodov: luč v razsvetljenje poganov in v slavo Izraela, svojega ljudstva“ (2, 29-32).

Ker pravi, da je Jezus „luč v razsvetljenje poganov“, Cerkev ta dan v spomin na to srečanje blagoslovljiva sveče. Po tem obredu se praznik imenuje svečnica. To je tudi zadnji spomin na Jezusovo otroštvo, zato se z njim konča božična doba. Ves čas, od božiča do svečnice, so jo ponazarjale jaslice, po svečnici pa jaslice spravimo in začne se čas med letom.

Božič je tako končan. Zapustil je toliko lepih vtisov, da vsak na tihem sklene: drugo leto mora biti še lepši!

Luč in meč

WILHELM HÜNERMANN

Teden dni je minilo od nepozabne svete noči. Ljudje so prihajali v mračno votlino. Večina le iz radovednosti. To so bili ljudje, ki so se dan za dnevem otepal revščine.

Novica o usodi mlade matere, ki je morala roditi v tem zasilnem hlevu, se je hitro širila od ust do ust. Mnogi so nejeverno zmajevali z glavami. O pastirjih, ki so pripovedovali, kako so videli angelske prikazni, so mislili, da se jim je zmešalo. Nad zibelko tako revnega otroka pač ne pojejo angeli, nad njim kvečjemu lahko joka njegova nesrečna mati in vzdihuje oče zaradi novih skrbi.

Niso prišli v hlev toliko zato, da bi pozdravili božje Dete, kolikor zato, ker so kot ljudje čutili dolžnost, da vsaj nekoliko poskrbijo za te tujce, ki so bolj revni in bolj potrebni pomoči kot zadnji berač v Betlehemu. Ob detetu, za katerega mati ni imela drugega kot ležišče iz sena in slame v grobo izklesanem hlevskem žlebu, so se čutili bogate.

Danes so prišli vsi ob dogovorjeni uri. Kar nekam slovesni so bili videti vsi ti betlehemske kočarji, hlapci in revni obrtniki, žene, ki so jim skrbi in pomanjkanje zarisali ostre brazde v obraze. Med njimi so bili tudi nekateri daljnji Jožefovi sorodniki. Kot da bi šli k prazniku so dostojanstveno in samozavestno vstopali. Danes bo deček slovesno obrezan, sprejeli ga bodo v izvoljeno ljudstvo in mu dali ime.

Najbolj zanikrni berač je bil ponosen na svoje pripadništvo izvoljenemu ljudstvu, in časti, da more biti sin Abrahamov, nikdar ne bi zamenjal za rimsko državljanstvo.

V hlevcu je zavladala slovesna tišina. Jožef je počasi izgovarjal besede enega od psalmov, ki jih je

bil ob harfi prepeval njegov davni kraljevski prednik. Ko je stal žarečih oči, ni bil prav nič podoben brezdomnemu tesarju. Stal je tu kot duhovnik, ki se mu na čelu zrcali znamenje svetega poslanstva.

Jožef vzame majhen, oster nož. Nenadoma je mlada mati, ki je v skromnem molku prisostvovala opravilu, prebledela. Zakaj le? Žena v ozadju se je komaj opazno nasmehnila. Marija je vendar še tako mlada. Tudi njej ni bilo nič lažje, ko je bil obrezan njen starejši sin. No, mlada mati je medtem premagala svojo slabost. Pripravljena je sodelovati pri prvi bolečini svojega sina, in se že v njegovi prvi žrtvi združiti z njim.

Dostojanstveno miren je Jožef opravil obred obreze. Otrok je tiho zaječal. Priteklo je nekaj kapljic krvi. Betlehemsčani so prisluhnili, katero ime bo dal Jožef dečku. Tega ne smejo preslišati.

„Jezus je tvoje ime!“ je izrekel Jožef s čvrstim glasom.

Betlehemsčani se prizadeto spogledajo. „Jezus - Ješua“, ga je imenoval. „Rešitelj - Odrešenik“, ste slišali? To je kaj nenavadno ime za otroka, ki je bil rojen v hlevu med živalmi in ki namesto v zibelki leži v hlevskem žlebu postlanem s slamo. Kako naj ta otrok postane Rešitelj - Odrešenik? Že njegov lastni križ mu bo dovolj težak. Življenje, ki se je tako žalostno začelo, tudi v bodoče ne bo ovenčano s cvetjem. Ti tarnjajoči betlehemske malomeščani, ki jih je težilo toliko raznovrstnih skrbi, so dobro vedeli, da se te revščina drži kot požrešna pijavka in da prej umrješ, kakor pa se je rešiš. Tudi malemu Ješui se ne bo godilo nič bolje. Ne, Ješuo ga ne bi smel imenovati, so menili dobri ljudje.

Ko pa so šli domov, je v njihovih

srih to ime kljub vsemu neprestano odzvanjalo. Tudi kasneje jim je prihajalo na misel, doma pri delu in še posebno ob sobotah v sinagogi. Vtisnilo se je v njihove duše tako globoko, da ga nikdar več niso mogli pozabiti.

Jožef je končno vse uredil pri državnih uradnikih, ki se jim ni prav nič mudilo. Kar oddahnil si je, ko je bil rešen tega zoprnega čakanja. Sklenil pa je, ker je hotel obvarovati Marijino čast, da se še ne bo vrnil v Nazaret, ampak bo še dobro leto ostal v Betlehemu.

Zaposlil se je pri nekem tesarju, ki mu je bil mlad in sposoben poklicni tovariš zelo dobrodošel. Zgradil si je tudi skromno hišico in je tako mogel zapustiti tisti bedni hlev.

Štirideset dni po Jezusovem rojstvu je Jožef z Marijo, ki je nosila njegovega sina, odšel v Jeruzalem. Po Mojzesovi postavi je bil vsak moški prvorojenec posvečen Gospodu in ga je bilo treba v templju odkupiti. Prav tako je morala tudi Marija k obredu očiščevanja prinesiti svoj dar.

Prvi pomladanski žarki so preplavljali polja. Dišeče cvetje je že krasilo pašnike, vinogradi so zeleneli, na smokvi je mlado listje brstelo z nežnimi poganjki.

Ko so jeruzalemski romarji, vajeni betlehemskega miru, vstopali skozi Davidova vrata v Jeruzalemu, jih je zmedel hrupni vrvež trgovcev in karavan, ki so se drenjale ob prastarih vratih. Trgovci so ponujali svojo robo, drugi so se ob zapornicah prepirali z mitničarji, razkopavali svoje vreče in svežnje, da bi se jim zaračunala mitnina.

Skozi stranska vrata, imenovana „Šivankino uho“, je sveta družina z drugimi revnimi ljudmi, ki jim niso imeli kaj zaračunati, prišla v mesto.

Takoj za vrati se je na desni strani dvigala Herodova palača. Marija se je plaho ozirala na hladne marmornate stene, ki so sevale grozo in sovraštvo. Potju je vodila skozi ozke, prenapolnjene ulice,

preko kamnitih stopnic in teras do hrupnih bazarjev in delavnic. Povsod kričanje in gneča. Množice, ki so hitele na svoje delo so valovile zdaj sem zdaj tja.

Kot bi hotela obvarovati otroka pred neumornim hlastanjem velikega mesta, ga je Marija boječe stisnila k sebi.

Ne da bi se kdo zmenil zanj, sta prišla do tempeljskega griča. Nato sta se kmalu zatem znašla ob Nikanorjevih vratih, ki so vodila v duhovniško preddverje ter k veličastnemu templju.

Bil je čas jutranje daritve. Na žgalnem oltarju je plapolal sveti ogenj. Kri zaklanih živali je izparevala v posvečeni žerjavici. Po-

tem so ognjeni zublji objeli daritveno žival in temen, dišeč oblak se je dvignil v nebo.

Marija je zbrano prisostvovala slovesnemu pravilu. Otroka je tesno stisnila k sebi, kajti zazdela se ji je, da na žgalnem oltarju ni daritveno jagnje, ampak da so se rdeči plameni dvignili nad njenim lastnim sinom.

Zmrazilo jo je, čeprav je sijalo toplo pomladansko sonce. Prišla je k obhajanju daritve. Hoče odkupiti svojega sina, ki je kot prvorojeni posvečen Gospodu, in vendar slutiti, da je ravno on tista žrtev, ki bo nekega dne zgorela kot spravna daritev.

V tempeljskem preddverju je

stalo mnogo mater s svojimi prvorojenci in sreča jim je žarela v očeh. Vedele so, da bodo svojega ljubljena spet dobile nazaj, brž ko bo pobožna ceremonija končana. Marija pa je roko Vsemogočnega čutila nad svojim sinom in slutila, da je kot velika žrtev določen za vse čase.

Končno je pristopil duhovnik in peljal žene z njihovimi otroki v eno od tempeljskih dvoran. Tedaj je položil roko na Jezusovo čelo in slovesno rekel:

„Vsak moški prvorojenec naj bo posvečen Gospodu!“

„Naj po posvečen Gospodu!“ je Marija odgovorila in glas se ji je tresel. Jožef je duhovniku izročil predpisani dar: košarico z dvema grlicama — dar revnih — in pet srebrnih novčičev, zaslužek trdega dvajsetdnevnega dela. Marija se je zdrznila, ko je zaslišala kovinski zven denarja, ki je padel v daritveno blagajno. Ko bi vedela, da bo eden od njegovih učencev za trideset teh trdnih denarjev izdal njenega ljubljeneza Gospoda?

Ko je bilo zadovoljeno postavi, so matere veselega srca odhajale. Tudi Marija se je že bližala izhodu, ko ji stopi nasproti mož, ki so mu čisto beli lasje valovili v blagem vetru. Nadvse pozorno je prisostvoval pravkar opravljenemu obredu. Tresel se je od razburjenja, razširil roke in jih stegnil nato k božjemu detetu. Materi se je zdelo, da oči tega starega moža izražajo celotno veliko pričakovanje sveta, vse goreče tisočletno hrepenenje po Odrešeniku.

Sama ni vedela, kdaj in kako je položila otroka v starčeve roke. Dan za dnem je sivolasi Simeon prihajal v tempelj, zakaj obljubljenost mu je bilo, da ne bo umrl, dokler ne bo videl Izraelovega Tolažnika - božjega Maziljenca. Vsako jutro je stal na vratih in pogledal v svetem pričakovanju vsako mater, ki je s svojim otrokom prišla v svetišče. V tem trenutku je vedel, da je njegovo čakanje dopolnjeno. On je blizu, v naročju te matere.

Presrečen je objel otroka. Potem se je žarečih oči ozrl v nebo in

ne meneč se za hlastno prerivanje tempeljskih romarjev, glasno rekel:

„Zdaj odpuščaš svojega služabnika, o Gospodar, po svoji besedi v miru, kajti moje oči so videle rešitev, ki si jo pripravil pred očmi vseh narodov: luč v razsvetljenje poganov in v slavo Izraela, svojega ljudstva.“

Še je brezmejno srečen objemal Odrešenika sveta, ko je pristopila žena, Ana, hči Faņuela, prerokinja štiriinosemdesetih let, ki ni skoraj nikdar zapuščala templja. Ko je videla, da Simeon v tresočih rokah drži otroka, je tudi njo razsvetlil Sveti Duh. Glasno je vzkliknila, kajti ura odrešenja za božje ljudstvo se je približala; vsem v templju je oznanila veselo novico.

Toda množica, ki je valovila mimo, se je prav malo menila za njegovo govorjenje. „Na otročje ji že gre,“ so menili nekateri. Ko pa je Marija videla ta dva, ki sta tu žarela od sreče, je pomislila na prve starše človeškega rodu, ki sta prav tako težko čakala Odrešenika, odkar so se za njima zaprla vrata izgubljenega raja. Veselje in tolažbo naj bi njun otrok prinesel svetu. Kakšno pa bo ob tem njuno življenje? Tedaj je občutila na sebi starčev pogled, ki je bil poln iskrenega sočustvovanja in kot iz meglene daljave je zaslišala njegove preroške besede:

„Ta je postavljen v padec in vstajenje mnogih v Izraelu in v znamenje, kateremu bodo nasprotovali, da se razodenejo misli mnogih src. Tvojo dušo pa bo presunil meč.“

Te zagonetne besede pretresejo Marijo v dno duše. Sedaj ve, kaj bo njen delež: ko bo njen sin odreševal svet, bo meč bolečin presunil njeno srce. Vsako novo življenje morajo matere plačati s trpljenjem. In kolikšno naj bi bilo trpljenje matere, ki poraja novo življenje vsemu svetu?

Vsa se je tresla, ko je sprejemala otroka iz starčevih rok. Pritisnila ga je na prsi, kakor da bi ga s tem mogla obvarovati trpljenja in smrti. Globoko se je sklonila nad drobnim obrazom. Otrok je široko odprl oči in se preko oltarja, na katerem so vzplamtevali zadnji plameni ter širili

duh po daritvi, zagledal nekam v daljavo. Božji Sin je molil jutranjo molitev svojega življenja, ki jo je edino Oče razumel:

„Krvave in žgalne daritve ne zahtevaš, naj mi telo daritve bo, želiš! Glej, prihajam, da izpolnim tvojo voljo!“

Jožef in Marija sta se s svojim svetim bremenom molče vračala v Betlehem.

V Davidovem mestu ni bil nihče kaj prida pozoren na tihega delavca, ki je zavzeto opravljal svoje delo: delal je lesene pluge, volovske jarme, mize in stole, zibke za nova življenja in krste za mrliča.

Vestni mož se je kaj malo menil za dogajanje v velikem svetu. Slišal je pač marsikaj o vedno novih zločinih kralja v Jeruzalemu, ki je pobesnel zaradi svojega nezaupanja dal mučiti najzvestejše hlapce, da bi mu morda izdali kako skrivno zaroto, ki si jih je v svoji bujni domišljiji navadno le sam ustvarjal.

„Ne bo več dolgo ta edomski suženj!“ so si ljudje skrivaj šepetali. „Pri živem telesu bo gnil!“ Herod pa je kar naprej vzbujal grozo, ko se je maščevalno zaklinjal, da se nihče ne bo veselil njegovega konca. Takrat, ko bo umiral si bo postregel s tolikimi žrtvami, da bo ves svet jokal in stokal.

„Vsi smo v božjih rokah!“ je Jožef odgovarjal, ker je nerad poslušal takšno govorjenje.

„Kaj pa ti meniš o tem kronanem sužnju?“ je silil vanj kmet, ki je prišel po novo poljsko orodje. Jožef je za trenutek popustil svoje orodje, nato pa resno odgovoril: „Tako je zapisano v knjigi Pridigarja: Bolje je biti reven, a pаметen otrok, kot nebrzdani kralj!“

„Izvrstno! Zadel si v črno!“ vzklikne kmet zadovoljno. Jožef pa je prav tako resno kot prej dodal: „V isti knjigi pa tudi piše:

„Kralja še v mislih ne preklinjaj!“

„Ves Izrael preklinja tirana, ki je podavil lastne otroke!“ se je kmet razjezil in odšel. Zaskrbljen vzdih se je izvil Jožefu iz prsi.

Združene države Amerike, Kalifornija. 3. oktobra 1992 je bila krščena CINTIJA DIMNIK, hči argentinskih Slovencev — Rudija in Nevenke roj. Vester.

Pepelnična sreda in postni čas

Postni čas začenjamo s pepelnično sredo. Letos bo pepelnična sreda 24. februarja. Ta dan bomo prejeli pomenljivi obred pepeljenja, ki ga spremljajo resne besede: „Spokorite se in verujte evangeliju!“ Ali „Pomni, človek, da si prah in da se v prah povmeš!“

Površno gledanje more v tem obredu videti nekaj pogrebnega. V resnici pa je prav nasprotno. Pepeljenje ni napad na človekovo dostojanstvo, temveč trdna osnova zanj. Spomniti nas hoče, da je prišel čas, ko naj obnovimo življenje, ki bo podobno življenju vsotalega Kristusa. Pepeljenje je znamenje minljivosti in smrti, križ pa znamenje življenja in večnosti. Oboje nam kaže vso resničnost našega življenja. Res smo prah in bomo morali umreti. Vendar pa smo po Kristusovi zmagi na križu poklicani k novemu, božjemu življenju.

Bogoslužje postnega časa pripravljaja vernike na obhajanje velikonočne skrivnosti s spominjanjem na njihov krst in z izvrševanjem pokore.

Postni čas je čas preprostosti in ne praznovanja. Z evangeljsko čuječnostjo in neizprosno iskrenostjo do samih sebe naj bi dosegli odpuščanje grehov in obnovili, okrepili svoje duhovno življenje. Krščansko življenje in pokora sta tesno povezana med seboj. To nam postane bolj razumljivo, če se spomnimo, da nam je Kristus zaslužil nadnaravno življenje s svojim trpljenjem, smrtjo in povečanjem.

Zdaj moremo to nadnaravno življenje ohraniti in v njem rasti samo za ceno odpovedi in žrtve. To je Kristus zelo jasno povedal: „Če hoče kdo priti za menoj, naj se sam sebi odpove in vzame svoj

križ ter hodi za menoj! (Mt 16, 24). Prav tako nas Kristus tudi resno vabi: „Vstopite skozi ozka vrata; zakaj široka so vrata in prostorna je pot, ki drži v pogubo, in mnogo jih je, ki po njej v pogubo hodijo. Kako ozka so vrata in tesna je pot, ki drži v življenje, in malo jih je, ki jo najdejo!“ (Mt 7, 13-14).

Prostovoljen križ oziroma prostovoljna pokora v postnem času bo morda za nekoga omejitve kajenja in pitja ali gledanje televizije, za drugega vestno izvrševanje dolžnosti v njegovem poklicu in družini, večja potrpežljivost v težavah ali več pozornosti za tisto, kar drugi želi in pričakuje.

Predvsem pa bi morali v tem času skrbeti za molitev. Tako naj bi temeljito obnovili jutranjo in večerno molitev, zavzeteje naj bi v družini molili pred jedjo in po jedi.

Pri vsem tem bomo kaj lahko spoznali, da je postni čas primeren za premišljeno, pošteno in iskreno spoved.

Pokora spada k bistvu krščanskega življenja. Krščanska svetost res ni v žrtvi in pokori, temveč v resnični ljubezni do Boga in do bližnjega. Vendar pa te svetosti ni mogoče doseči brez pokore in odpovedi. Zato Cerkev prosi: „Daj, da nam telesna pokora, za katero smo se v začetku postnega časa odločili, prinese duhovne sadove.“

V pepelnični noči

SIMON GREGORČIČ

Polnočni zvon z visokih lin
krepko zaklenkal je!
Potihnil glas je violin,
strunar odbrenkal je!

Plesišča in gledišča se
povsod zapirajo,
v odprta pa svetišča se
zemljani zbirajo.

Glej, božji hram tam sredi poljan
dviguje se v nebo,
oj božji hram tako prostran
in pa krasán tako!

Ko reke v mórje vanj nocoj
krdela silna vro,
svetišče polno je takoj —
in duri se zapro.

Tu v bagru ino v svili vse
nocoj košati se,
diši ti po kadili vse
in sveti v zlati se.

Več biserov ko v dnu morjá
pred tabo se iskri,
in več ko zvezd je vrh nebá
tu jasnih je oči.

Tu gibki udje, vzorna rast,
tu let in lica cvet,
tu zêmlje slast, bogastvo, čast...
o, ti presrečni svet! —

A čuj!... Nek duh zakliče mi:
„Kar zreš jih pred seboj,
zapiši med mrliče mi
s pepelom tem nočoj!“

In stopil sem pred žrtvenik,
kot bi duhovnik bil,
pepel iz oljčnih je mladik
nanj dél cerkovnik bil.

Pepela zdaj na téme sem
najprvo sebi vsul,
vtopil se v misli neme sem,
le Bog je sam jih čul.

Pozval nato krdela sem
in prišla so hrumeč,
zaznamoval jim čela sem
preteč in pa svareč:

„Oj grešniki maziljeni,
proč krono in škrlat,
saj boste vsi prisiljeni
vkloniti smrti vrat.

Sedaj vi narodom ste strah,
strah tudi vas bo zmel,
to žezlo prah, prestol bo prah,
vi boste prah, pepel!

Vi, ki zaklade zbirate
iz bližnjikov krvi,
ki reveže zatirate —
prah boste tudi vi!

Ti roj, ki noč in dan prežiš,
da brata v past bi ujel,
ti smrti v zanke se uloviš,
prah bodeš in pepel!

In ti, ki z umom, cvetom let
zdaj bahaš se vesel,
glej, preden ti odpade cvet,
prah bodeš in pepel!“

Prišel še mnog, še mnog je trop,
mar bo se kak otel?
Ne! Vsem podpisal sem pokop:
„Prah boste in pepel!“

Nazadnje roj še priskakljá
neskrbnih, jasnih lic,
čist, kakor angeli neba
in lepši od cvetic.

Ne skruni božjega imena!

FRANC BOLE

- Ime predstavlja osebo ali stvar, na katero se nanaša.
- Skrunimo ali sramotimo neko ime, če mu pripisujemo poniževalne pridevke, lastnosti, dejanja ali izrazimo slabe želje.
- Božje ime je sveto in ga izgovarjamo s spoštovanjem.
- Zaradi Boga moramo spoštovati tudi imena Marije, svetnikov, angelov in svete predmete in reči, npr. križ, zakramente.
- Preklinjanje Boga, Matere božje je nekaj zelo hudega.

Ne skruni božjega imena

Druga božja zapoved se glasi: „Ne skruni imena Gospoda, svojega Boga! Kajti Gospod ne bo pustil brez kazni njega, ki skruni njegovo ime“ (1 Mz 20, 7). Ime predstavlja osebo ali stvar, na katero se nanaša. Skrunimo ali sramotimo neko ime, če mu pripisujemo poniževalne pridevke, lastnosti, dejanja ali izrazimo slabe želje. V stari zavezi so bile določene zelo hude kazni za preklinjevalce. Preklinjevalec je moral biti po Mojzesovi postavi kamnan. Na to se je skliceval veliki duhovnik, ki je obsodil Jezusa na smrt. Rekel mu je: „Rotim te pri živem Bogu, da nam izjaviš, ali si ti Kristus, božji Sin?“ Jezus je odgovoril: „Ti si to rekel. Toda povem vam: Poslej boste videli Sina človekovega sedeti na desnici Vsemogočnega in priti na oblakih neba.“ Tedaj je veliki duhovnik raztrgal svoja oblačila in dejal: „Bogokletje je izrekel! Kaj nam je treba še prič? Glejte, zdaj ste slišali bogokletje; kaj se vam zdi?“ Ti so odgovorili: „Smrt zasluži“ (Mt 26, 62-66). Po njihovem je Jezus preklinjal, ker se je on, ki je bil človek, delal za božjega Sina, to se pravi Boga. Če bi Jezus dejansko ne bil božji Sin, bi to bilo res. Po istem zakonu so kamenjali Štefana, kakor poročajo Apostolska dela.

Božje ime je sveto

Bolj ko nekoga spoštujemo, z večjim spoštovanjem izgovarjamo njegovo ime. Bog je najvišje bitje,

zato mu gre tudi največje spoštovanje. Bog je povedal svoje ime Mojzesu, ko se mu je prikazal v gorečem grmu. Dejal je, da je Jahve, kar pomeni: „Jaz sem (tisti), ki sem (sam od sebe).“ Najbolj filozofska in najbolj natančna opredelitev za Boga, kar jih sploh imamo ali jih lahko naredimo. Iz spoštovanja si Judje tega imena sploh niso upali glasno izgovarjati. Ko so pri branju Svetega pisma prišli do treh črk, ki so označevale to ime (pisali so samo soglasnike), so izgovarjali besedo „Elohim“ ali „Adonaj“, kar pomeni Gospod.

Tudi za nas kristjane je božje ime sveto in ga izgovarjamo s spoštovanjem in ne tjavdan, toliko manj seveda žaljivo. Saj čutimo, da moramo izgovarjati s spoštovanjem tudi ime svoje matere ali očeta, od katerih smo prejeli življenje. Toliko večje spoštovanje čutimo do imena Boga, ki nam je dal vse, tudi starše. Zaradi Boga moramo spoštovati tudi imena, ki so povezana tudi z njegovo svetostjo, na primer imena Marije, svetnikov, angelov in svetih predmetov in reči, ki predstavljajo križ, zakramente, srce, kri Kristusovo.

Nesmisel preklinjanja

Preklinjanje Boga in svetnikov je čuden pojav. Nerazumljivo je, zakaj bi moral človek dajati Bogu in svetnikom sramotilne in poniževalne besede, saj od tega nima nobene koristi. Mnogi se izgovarjajo, da dajo s tem duška svoji jezi ali slabemu razpoloženju. Po-

vsem isto bi bilo, če bi preklinjali karkoli drugega, če že morajo preklinjati, živali ali predmete. Sicer tudi to ni lepo, kajti dajati duška jezi je človeka nedostojno. Kot razumno bitje bi se moral obvladati. Vendar bi bilo vsaj manjše zlo. Lahko bi dal duška svojemu slabemu razpoloženju s stavki, ki nič ne pomenijo, če že mora nekaj izustiti. Za tiste, ki verujejo v Boga, je preklinjanje nasprotno njihovemu verovanju. Za tiste pa, ki ne verujejo, je preklinjanje nesmiselno. Zakaj preklinjati nekaj, česar ni? Ni neutemeljeno mnenje, da preklinjevalca navdihuje hudobni duh, ki se bori proti Bogu in želi tudi človeka pritegniti v krog svojega sovraštva do Boga, ker mu je nevoščljiv.

Preklinjanje je ne samo znak nekulturnosti; ne ponižuje Boga, kot preklinjevalci mislijo, pač pa preklinjevalca samega. Žal je preklinjanje zelo razširjen pojav, tudi med mladimi. Slovenci se imamo sicer za kulturne

narod, ne odrečemo pa se nekulturnemu izražanju v kletvini. Zanimivo je, da slovenski jezik ne pozna hudega preklinjanja Boga ali svetnikov, za to si Slovenci izposojamo kletvine od sosednjih narodov, hrvaške in srbske pa tudi italijanske. Mnogi pravzaprav preklinjajo in sploh ne vedo, kaj govorijo. Vedo, da je nekaj grdega, ne vedo pa točno kaj. To jih sicer ne opravičuje, pač pa kaže še večji nesmisel preklinjanja.

Zloba preklinjanja

Kletvina, ki je naperjena proti Bogu, hudo žali njegovo čast in je zato težak prekršek ali greh. Teža žalitve se namreč meri po položaju tistega, ki ga žalimo, ne pa po položaju tistega, ki žali. Če starši ali predstojnik „žali“ kakega „smrkavca“, to ni prav, vendar ni nič „takega“. Če iste besede reče odrasel eden drugemu, je že nekaj hujšega; če se nanašajo na predstojnika,

starše, je mnogo hujše. Toliko večja je žalitev, če se nanaša na Boga. Od njega smo popolnoma odvisni, po njegovi dobroti imamo vse. Kaj je človek, da se upa umazati s svojim jezikom božje ime!

Navadno se preklinjavci izgovarjajo, da to delajo iz navade ali v stanju jeze ali razburjenosti, če jim kaj ne gre prav. Ali je vsaka kletvina enako težka zadolžitev pred Bogom? To gotovo ne. Druga zapoved nam ukazuje tudi, da božjega imena ne uporabljamo brez potrebe, tjavdan. Vendar je to najnižja stopnja nespoštovanja božjega imena in samo mali greh. Če nekdo preklinja Boga z grdimi in sramotilnimi besedami premišljeno, je to težki greh, če to stori iz jeze

Zaplakal nad tem krasom sem,
češ: tudi ta bo strtl!
Še te... s tresočim glasom sem
zaznámoval za smrt...

Končano! — Ne! — Čuj duri tam
ječé zaškripljejo,
in nove trume v božji hram
skoz nje se usipljejo.

Na teh ni srebrá ne zlatá,
in blesk jim je neznan,
na licih tožnih se pozna
le sled solzá in ran.

To pač je siromakov rod,
molčé je zunaj stal
in mimo čakal, da gospod
prostora bi mu dal.

Sedaj, ko prost mu je pristop,
korak približa svoj,
jaz pa spoznam trpinov trop,
oh, bil je — narod moj!

Odložil sem tedaj pepel,
v klečeče uprl oko,
za blagoslov sem roke vzpel
ter kliknil sem krepkó:

„Le vstani, uborni narod moj,
do danes v prah teptan,
pepelni dan ni dan več tvoj,
tvoj je — vstajenja dan!“

do Boga, je še težje. Kaj pa, če preklinja iz navade, kot se običajno dogaja, in pri tem ne mislimo nič slabega? Če preklinja v jezi, vendar ne v jezi na Boga, ampak do drugih stvari? Dejanja, ki jih ne naredimo zavestno in s premislekom, niso težki grehi, ker jim manjka eden od treh pogojev: 1. težka stvar (kar tu obstaja); 2. prostovoljno (kar v tem primeru je); 3. premišljeno (tega pa ni). Vendar če se preklinjevalec nič ne trudi, da bi se preklinjanja odvadil, je njegovo dejanje premišljena navada in ga zato težko bremeni.

Zaobljube

K tej zapovedi prištevamo tudi nekaj kletvini povsem nasprotnega, zaobljubo, ki jo damo Bogu, da bomo naredili nekaj dobrega ali opustili kaj

Cerkev sv. Marka v Vrbi

KRST —

prvi zakrament uvajanja v krščanstvo

Kristjani postanemo pri krstu

Kdo je kristjan? Ni lahko odgovoriti na to vprašanje. Ali so kristjani samo tisti, ki o sebi trdijo, da so kristjani? Ali samo tisti, ki se trudijo živeti iz vere? Ali tudi tisti, ki niso krščeni, pa so dobri ljudje (nekateri jih imenujejo anonimni kristjani)? Eno je gotovo: kristjan je tisti, ki je krščen. Če ne živi iz vere, je še vedno kristjan, saj tudi izgubljeni sin ni prenehal biti sin usmiljenega Očeta.

Odkod beseda krst? Ker je Sveto pismo Nove zaveze napisano v grščini, bomo iskali razlago v tem jeziku. Krst se po grško reče „baptismos“, prihaja pa od glagola „baptein“ — potopiti. Baptismos je torej potopitev, umivanje, očiščenje z vodo.

Slovenska beseda „krstiti“ pride od staroslovanske „krzstiti“, kar pomeni tudi pokrižati. Slovani so bili pri izbiri imena bolj pozorni na oblikanje

slabega in se v njegovem imenu zavezemo. Ločiti moramo obljubo od zaobljube. Navadna obljuba je, če sklenemo, da bomo nekaj dobrega naredili ali slabega opustili, vendar ne tako, da bi nas to vezalo pod grehom. Mnogi si delajo pozneje brez potrebe težave zaradi kakšne obljube, ki so jo storili, a se niso mislili vezati pod grehom.

Če pa naredimo zaobljubo Bogu, se je moramo držati. Če je zaobljuba zelo važna, kot so zaobljube, ki jih naredijo redovniki in redovnice (zaobljuba pokorščine, čistosti in uboštva), vežejo pod smrtnim grehom. Če se taka oseba, ki je naredila zaobljube, smrtno pregreši proti predmetu zaobljube, ima dva greha. Greh, ki ga je storila, in še prekršitev zaobljube. Katoliški duhovniki rimskega obreda naredijo take zaobljube čistosti. Če nekdo naredi zaobljubo, pa ne ve, kako ga veže, je taka zaobljuba pomanjkljiva in zato nična (ga ne veže). Tudi tisti, ki naredijo zaobljube, da bodo npr.

- Kristjan je tisti, ki je krščen.
- Krst je Kristus postavil pred odhodom v nebesa.
- Otroke vernih staršev krščujemo zavoljo vere staršev.
- Krst človeka nadnaravno prerodi, podeli mu posvečujočo milost in z njo združene nadnaravne darove in ga naredi za člana Jezusove Cerkve.
- Krst je posvetitev troedinemu Bogu in osnova za krščansko življenje.

z vodo v obliki križa; obenem pa so videli, da so se krščeni ljudje pokriževali in zaupali v zveličavno moč Kristusove smrti na križu.

Kdaj je Jezus postavil zakrament krsta

Z gotovostjo lahko rečemo, da je bil krst postavljen pred odhodom v nebesa, ko je naročil učencem:

„Pojdite po vsem svetu in naredite vse narode za moje učence. Krščuje jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.“ Kaj je krst, pa nas je

romali na božjo pot ali kaj podobnega, se navadno ne mislijo vezati pod smrtnim grehom. Vseeno pa je prav, da svoje zaobljube izpolnimo, tudi če so pomanjkljive. Zaobljube, ki so storjene pod pritiskom okoliščin, na primer straha, niso storjene svobodno in zato ne vežejo pod smrtnim grehom. Če kdo zaobljube, ki jo je naredil, ne more izpolniti, mu jo lahko spovednik zamenja za drugo enakovredno. Zaobljube so lahko javne, ki se naredijo javno (kot na primer pri redovnih zaobljubah in zaobljube duhovnikov), ali pa privatne, ki jih naredi nekdo sam zasebno. Oboje nas vežejo, da jih izpolnimo. Od javnih zaobljub lahko odveže le Sveti sedež (papež). Zaobljuba je veliko in sveto dejanje, ne smemo je pa delati nepremišljeno. Vsakdo bi se moral prej posvetovati s svojim spovednikom, ali je primerno, da naredi kako zaobljubo. Drugače je seveda z navadnimi obljubami, ki so pravzaprav le dobri sklepi.

Jezus poučil ob srečanju z Nikodemom.

V nočnem razgovoru z Nikodemom, učenim pismoukom, ki ni bil zadovoljen s tem, kar je vedel o svojem Bogu in o sebi, je Jezus dejal: „Resnično ti povem, ako se kdo ne rodi iz vode in Duha, ne more priti v božje kraljestvo.“ Nikodem se je čudil in je postavil vprašanje: „Kako se mora človek roditi, ko je star? Mar more vdrgič iti v telo svoje matere in se roditi?“ Jezus je imel v mislih duhovno rojstvo. To se izvrši pri krstu na skrivnosten način. Priprava na krst, ki ga je postavil Jezus, je tudi Janezovo krščevanje ob reki Jordanu, kjer so se ljudje dajali krstiti v znamenje pokore in očiščevanja. Janez sam je oznanjal: „Za menoj pride močnejši od mene in jaz nisem vreden, da bi se sklonil pred njim in odvezal jermen njegovega obuvala. Jaz sem vas krstil z vodo, on pa vas bo krstil s Svetim Duhom“ (Mr 1, 708). Krst v Jordanu in pogovor z Nikodemom pa sta bila priprava na krst iz vode in Svetega Duha, na rojstvo novega človeka v Kristusu.

Krščuje se z vodo

Potrebna je naravna voda. Cerkev ni nikoli dvomila o tem. Posamezni heretiki (krivoverci) so včasih uporabljali tudi druge tekočine. Cerkev pa se sklicuje na Jezusov pogovor z Nikodemom, na Jezusov krst v Jordanu in na prastaro prakso: vedno so krščevali z vodo.

Janez Krstnik je delil krst pokore ob Jordanu s potopitvijo in verjetno tudi s polivanjem. Prav tako so ravna-

li prvi kristjani. Ker se niso mogli vedno zbirati ob živih vodah (rekah, potokih), so gradili krstilnice (baptisterije) ob vhodu v cerkve. V krstilnici je bila kotanja, napolnjena z vodo. Katehumen (pripravnik na krst) je stopal po stopnicah vanjo (tri stopnice) in s tem tudi na zunaj pokazal, kako se vedno globlje potaplja v Kristusa.

Že v apostolskih časih so delili krst tudi le z oblivanjem ali s kropljenjem. Drugače si ne moremo misliti krsta velike množice na binkoštni praznik. Apostol Pavel je ječarja gotovo krstil z oblivanjem ali kropljenjem, saj ni bilo mogoče priti k reki ali potoku. „In govorila sta Gospodove besede njemu in vsem , ki so bili v hiši. In vzel je Petra in Janeza, ki sta bila v ječi vključena v verige, pa ju je angel osvobodil verig, s seboj še tisto uro ponoči, ter jima izpral rane; in dal se je takoj krstiti on sam in vsi njegovi domači“ (Apd 16, 32-33). Zato je današnji praktični način obliivanja z vodo v obliki križa utemeljen v Svetem pismu in v praksi prve Cerkve. Med obliivanjem krstitelj reče: I. (pove ime), jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.

Krst v veri Cerkve

Jezus najprej naroča: učite vse narode, šele potem: krščuje jih! O krstu govorimo kot o zakramentu vere. Pomeni, da krščeneč (če je odrasel) pred krstom izpove vero Cerkve. Izpoved sama pa ne zadostuje. V času priprave mora dokazati, da bo živel po evangeliju. Čas priprave se imenuje z grško besedo katehumenat. V prvi Cerkvi je trajal tri leta. Priprava je bila zelo stroga. Tudi v bodoče bo moralo biti tako, saj je že tako preveč „papirnatih“ kristjanov.

V naših krajih pridobivamo nove kristjane v veliki večini le iz otroških vrst. Krst otrok je bil v navadi že zelo zgodaj, že v prvi Cerkvi (razumljivo: če so se starši spreobrnil, so dali krstiti tudi svoje otroke). Pravzaprav je žalostno, da se krščujejo samo otroci. Cerkev bo res prepričevalna, ko bo pritegovala odrasle. To seveda ne pomeni, da bi bilo dobro ukiniti krst otrok in čakati, da se bodo sami odločili zanj, ko bodo polnoletni. V tem primeru bi naredili otrokom veliko krivico, saj bi jim onemogočili prijateljsko zvezo s Kristusom, ki jo

otroci in mladostniki še kako potrebujejo. Jezus je grajal apostole, ki so branili otrokom, da bi prihajali k njemu. Po drugi strani pa se lahko odločiš za ali proti življenju iz krsta le, če ga prej poskušaš.

Rečeno je bilo, da je krst zakrament vere, da se krst deli v veri Cerkve. Kdo pa naj izpoveduje vero, ko gre za otroka? Cerkev! Najprej so Cerkev starši, nato botri in sorodniki, potem župnijska skupnost in končno Cerkev po vsem svetu. Za starše gre. Če ta „člen“ Cerkve odpove, potem je skoraj vse zaman. Samo čudež lahko pomaga, da se bo otrok kljub temu odločil za življenje iz vere. Zato se ne smemo čuditi, če duhovniki zlasti zadnje čase zahtevajo temeljitejšo pripravo na krst. Starši naj bi tako izpovedovali vero in tako živeli iz nje, kot bi jo morali izpovedovati in živeti, če bi sami kot odrasli sprejeli krst.

Krst krvi in krst želja

Cerkev je že od prvih časov prepričana, da krst vode lahko nadomesti tudi krst krvi. Po božiču imamo praznik nedolžnih otrok. Niso bili krščeni z vodo, pa jih prištevamo med svetnike. Zaradi Jezusa jih je dal kralj Herod pobiti, darovali so svoje življenje zanj, zato jih častimo kot mučence. Kri, ki je prelita za Jezusa, očisti vse grehe.

Če bi umrl nekdo, ki se pripravlja na krst, pa tega še ni mogel prejeti, bi za krst zadostovala tudi njegova živa želja. Tak ima že v sebi ljubezen do Jezusa in Jezus pravi: „Ako me kdo ljubi, bo spolnjeval mojo besedo; in moj Oče ga bo ljubil in bova k njemu prišla in bivala pri njem“ (Jan 14, 23).

Bogoslovni učenjaki se sprašujejo, kako je z otroki, ki umrejo pred krstom. Večina je mnenja: če so starši želeli otroka krstiti, pa je umrl, ne da bi mogel prejeti krst, ta želja staršev velja tudi za krst otroka. To je bil krst želja.

Katoliška mladina v Sloveniji se spet povezuje

JOŽE ŠKERBEC

Ob obisku treh članic Medškofijskega odbora za študente naše mladine v Argentini smo se pogovarjali z njimi o njihovem življenju in delovanju in o perspektivah glede povezovanja s slovensko katoliško mladino po svetu.

Najprej vas prosim, da se predstavite. Od kod ste? Kaj študirate?

Jelka Razpotnik: Študiram na Filozofski fakulteti zgodovino in bibliotekarstvo. Živim v Ljubljani, in sicer v Dravljah, kjer župnijo vodijo jezuiti.

Veronika Mahnič: Tudi jaz študiram na Filozofski fakulteti, španščino in umetnostno zgodovino. Živim v Šentvidu, kamor hodim tudi k mladinski veroučni skupini.

Polona Pečovnik: Študiram na Filozofski fakulteti, francoščino in umetnostno zgodovino. Živim v Kozzah, vključena pa sem v študentski veroučni skupini v Dravljah.

Jelka: V Argentino smo prišle kot predstavnice katoliške mladine v Sloveniji, saj delujemo v Medškofijskem odboru za študente v Ljubljani.

Kaj je Medškofijski odbor za študente, ali nam lahko kaj poveste o njem?

MOLITVENI NAMEN APOSTOLATA MOLITVE ZA FEBRUAR SPLOŠNI

Da bi si katoličani prizadevali za osebno zrelo vero in bili tako sposobni soočiti se z izzivi verskih sekt.

MISIJSKI

Da bi se krajevne Cerkve Latinske Amerike ravnale po pastoralnih smernicah, ki jih je začrtalo IV. generalno zasedanje latinskoameriških škofovskih konferenc ob 500-letnici evangelizacije Novega sveta.

Jelka: Medškofijski odbor za študente (v nadaljevanju MOŠ) je že od vsega začetka, prvi statut je bil sprejet 1971, pastoralna ustanova Cerkve na Slovenskem. Poglavitna naloga MOŠa je bila torej skrb za pastoralno mladih, kot cerkvena organizacija, katere sodelavci so bili študenti, pa je dejansko predstavljal organizirano strukturo, ki je povezovala Cerkev z mladimi, pa tudi mlade med seboj. MOŠ ima duhovnega asistenta, voljenega na parlamentu MOŠa (enkrat letno), ki skrbi za ključne zadeve MOŠa. Prvi duhovni asistent je bil dr. Rudi Koncilija, danes pa to nalogo opravlja Milan Knep. Na parlamentu

Polona Pečovnik

Veronika Mahnič

MOŠa sodelujejo predstavniki vseh študentskih veroučnih skupin v Sloveniji, v okviru samega MOŠa pa delujejo manjše skupine študentov.

Delovanje MOŠa vsebuje več aktivnosti: organizacijo mladinskih prireditev, sodelovanje s študentskimi katoliškimi organizacijami v Evropi in svetu, izdajanje mesečnika Tretji dan, organizacijo vsakoletnih predavanj Teološkega tečaja. Vsekakor je MOŠ poskušal zapolniti praznino neobstoječe organizacije katoliških študentov v slovenskem prostoru. Njegova pozitivnost je zlasti v tem, da je katoliškim študentom, ki so delovali v njem, omogočil samostojno in odgovorno delo, za kar drugje ni bilo možnosti. Lahko rečem, da je kar nekaj danes aktivnih slovenskih politikov svojo pot začelo prav pri MOŠu.

Kako MOŠ deluje med mladimi?

Veronika: MOŠ je med mladimi poznan zlasti po organizaciji vseslovenskih mladinskih srečanj, ki so dobro obiskana. Najbolj poznani srečanja sta: vseslovensko srečanje mladine v Stični, ki se je vključilo v svetovni dan mladih in poteka vsako leto v septembru, ter vsakoletni mladinski festivali v Dravljah, na katerem nastopajo glasbene skupine mladih, sočasno poteka molitev,

popoldne pa je okrogla miza na témo dneva. Vsako leto junija MOŠ organizira mladinsko romanje na Brezje.

MOŠ organizira tudi novoletna taizejska srečanja, s katerimi se slovenska mladina pridružuje svetovnemu taizejskemu gibanju. Ob raznih priložnostih MOŠ prireja molitvena srečanja, vsako nedeljo zvečer pa je študentska maša.

MOŠ izdaja mesečnik Tretji dan, ki je list za študente in izobražence. Redno izhaja tudi zbornik predavanj Teološkega tečaja, ki potekajo vsako leto novembra ter so s svojimi aktualnimi temami namenjena študentom in izobražencem.

Lansko leto je bilo ustanovljeno Združenje katoliških študentov. Ali nam lahko predstavite to organizacijo?

Jelka: Združenje katoliških študentov (v nadaljevanju ZKŠ) je nepolitična laična organizacija katoliških študentov, kjer študenti sami oblikujejo program in so odgovorni za delovanje, na duhovnem področju pa jim pomagata duhovni asistent.

ZKŠ je bilo ustanovljeno aprila 1992 in ima status nacionalne mladinske organizacije. ZKŠ se s svojim delovanjem kot prostovoljno združenje katoliških študentov dopolnjuje z delovanjem MOŠa.

ZKŠ ni konkurenca že obstoječim študentskim veroučnim skupinam, ampak dopolnjuje ponudbo na področju študentske pastorale. Povezati želi vse katoliške študente, predvsem z učinkovitim pretokom informacij in skupno duhovno mislijo. Združenje organizira tudi študentske maše, duhovno izobraževalne vikende, duhovne, športne in kulturne priredive, izobraževalne večere...

Ali ima MOŠ stike s slovensko mladino iz drugih dežel?

Jelka: V okviru MOŠa deluje Slovensko tajništvo, katerega namen so stiki s slovensko katoliško mladino v zamejstvu in po svetu. Z ustanovitvijo Slovenskega tajništva, v decembru 1990, smo presejali osebne stike, ki so že obstajali,

in sodelovanje s slovensko katoliško mladino v zamejstvu in posvetu postavili v določeno strukturo. Slovensko tajništvo obsega predstavnike katoliške mladine iz Koroške, Trsta, Gorice, Porabja, Maribora, Ljubljane in Kopra. Sodelovanje z mladino po svetu pa zaenkrat poteka le s slovensko mladino v Argentini.

Predstavniki se dobimo dvakrat letno, da se obvestimo o prireditvah, ki jih posamezna stran prireja do naslednjega srečanja. Obiskujemo se med seboj ter se udeležujemo prireditev.

Jelka Razpotnik

Kakšen je namen vašega obiska?

Jelka: Odkar obstaja Slovensko tajništvo, imamo stalne stike s slovenskimi študenti iz Argentine, ki študirajo v Ljubljani. Dopisujemo si s posamezniki v Argentini, pišemo pa tudi članke o dogajanjih v Sloveniji za Mladinsko vez.

V letu 1991, ko je v Sloveniji gostoval zbor Gallus, smo imeli priložnost, da smo se osebno srečali s člani slovenskih mladinskih organizacij v Argentini ter smo organizirali njihovo srečanje s katoliško mladino pri nas. Občasno smo spremljali mladino Rasti XX in XXI na njihovih poteh po Sloveniji. Za obe

Rasti pa smo pripravili srečanje s sovrstniki pri nas. Ob vsem tem smo imeli stike s posamezniki iz Argentine, ki so prišli morda le na obisk, da smo jim pomagali pri vključitvi v mladinsko družbo pri nas.

Dejansko v zadnjih dveh letih le slovenska mladina iz Argentine prihaja k nam, medtem ko katoliška mladina v Sloveniji še ni obiskala Slovenske skupnosti v Argentini.

Zaradi vseh naštetih dejstev, in ob povabilu Zedinjene Slovenije, smo pripravili prvi obisk predstavnikov katoliške mladine v Sloveniji v Argentino.

Namen našega obiska je bil obiskati slovensko mladino v Argentini, se z njo pogovarjati o njenem življenju, delu za slovensko skupnost, njenih željah, vtisih o Sloveniji ter tudi o njenih idejah za nadaljnje delo v skupnosti.

Ob koncu obiska smo strnile naše vtise z vprašanjem, kako lahko poteka nadaljnje sodelovanje. Tu mislimo predvsem na to, ali so oblike sodelovanja, ki že obstajajo, dovolj ali jih lahko še razširimo. Obisk nam je dal nove ideje, od situacije v Sloveniji pa bo odvisno, koliko bomo lahko napredovale v svojih prizadevanjih.

Kje ste ve prejele vero in kako ste jo ohranile? Kako je potekal verouk pri vas?

Veronika: Vero so nam posredovali starši, s katerimi smo tudi začele hoditi k maši. S prvim razredom osnovne šole se je začel verouk v župniji. Po prvem letu verouka smo prejele prvo sv. obhajilo, posedmem letu pa sv. birmo.

Ko smo začele hoditi v srednjo šolo, se je oblika verouka spremenila. Osnovnošolski verouk je potekal kot učna ura, pri kateri smo se ob knjigi in Svetem pismu učili o veri.

Pri srednješolskem verouku pa so mladinske veroučne skupine, za vsak letnik posebej, svojo skupino pa imajo tudi študenti, ki vključujejo tudi zaposleno mladino. Srečanja so pogovorna, velikokrat srečanje pripravi nekdo od članov skupine. Na srečanjih je prostora za vse teme, ki nas zanimajo ali so aktualne, enkrat na

mesec imamo mašo, včasih praznujemo rojstni dan ali pa gremo poslušat zanimivo predavanje na Teološki fakulteti. Ob koncu tedna gremo skupaj v hribe ali na krajše izlete. V počitnicah imamo skupne duhovne vaje. Naša dinamična srečanja so skupino povezala in med člani spletla trdne vezi prijateljstva.

Ali so mladinske skupine različnih župnij med seboj povezane?

Polona: Mladinske skupine župnij, ki pripadajo isti dekaniji, se srečajo enkrat letno. Vendar se skupine med seboj povezujejo, imajo skupna predavanja ali izlete.

Število mladinskih skupin je od župnije do župnije različno. Kjer ima župnija veliko mladine in duhovnika, ki z njo dela, je več veroučnih skupin, za vsak letnik ena in še študentska skupina. Kjer pa je župnija majhna, običajno obstaja le ena mladinska skupina, ki združuje srednješolsko, študentsko in zaposleno mladino.

Kolikšen odstotek visokošolske mladine v Sloveniji je v sedanjem času veren?

Polona: Težko govorim o odstotkih, ker nimam podatkov. V Sloveniji se je ob zadnjem popisu prebi-

valstva nad 70% prebivalcev izreklo za katoličane. Od teh jih, po moji oceni, dobrih 20% redno obiskuje sv. maše in aktivno sodeluje v župniji. Enako je med mladimi. Največje število mladih obiskuje osnovnošolski verouk do sv. birmе. Potem jih 50% zapusti verouk. Nadaljnjih 20% pa jih skupino zapusti, ko gre v službo ali začne obiskovati univerzo.

Kakšen pa je bil vpliv srednje šole na vašo vero? Ali se je v zadnjih dveh letih kaj spremenilo?

Polona: V času mojega obiskovanja srednje šole ni bilo s strani šole negativnega odnosa do vere ali do nas, ki smo obiskovali verouk. Vedno nas je bilo v razredu nekaj, ki smo redno obiskovali veroučna srečanja, bilo pa jih je tudi več, ki so bili sicer verni, a niso bili člani skupine ter niso redno hodili k sv. maši.

Glede na zadnji dve leti se v srednji šoli ni nič spremenilo. Velik je odpor, tako v šolstvu, med nekaterimi duhovniki in med ljudmi nasploh do ideje, da bi verouk uvedli v šole. Vsi pa se strinjajo, da je mladino potrebno izobraziti o rimskokatoliški veri. Ideja je, da bi pri zgodovini širše obravnavali rimskokatoliško vero kot tudi druge vere. Mnogi pa se zavzemajo za uvedbo novega predmeta v gimnazije, ki bi

Kje sem doma

IVANKOROŠEČ

*Pomladne sape
preko oceana
mi stezajo roké.
Metulj na breskov cvet
natika mi spomine.
Calandria v jutro
žvižga pesmi kosa
in oblaki na obzorju
domače rišejo goré.*

*Komu povem naj
hrepnenje nóro,
ko iščem v Pampi
gmajno za vasjo
in potok.
Za hišo kosa,
v travi murna,
na obzorju Golovec
in Šmarno goro?*

*Komu naj rečem hrepnenje,
ki razjeda
v dušo me do dna?
Komu? Kako?
Tujini?
Mrzla je in brez srca.
Sloveniji?
Saj ni več dóma,
ne gmajne za vasjo;
in pravi mi,
— da nisem tam domá.*

bil namenjen obravnavanju svetovnih nazorov.

V mesecu bivanja, stikov in srečanj ste spoznale del naše „Slovenije v svetu“. Kakšen je vaš vtis?

Polona: Najprej lahko rečem, da smo že v Sloveniji dobro poznale slovensko skupnost v Argentini, njeno situacijo, organizacije in ljudi. Kar smo tu videle, ni bilo za nas novo, ampak smo samo na lastne oči

Draga novoporočenca,

ob Vajini cerkveni poroki bi Vama rad izrekel svoja prisrčna voščila in najboljše želje za vajino skupno življenjsko pot. Bog, ki je vir življenja in ljubezni, Vama daj obilo svojega blagoslova in vseh svojih darov za srečno in lepo zakonsko ter družinsko življenje. Jezus Kristus Vama bodi pot, resnica in življenje in vajin zvesti spremljevalec. S cerkveno poroko, ki je kot zakrament posebno znamenje božje milosti in pomoči, sta se na nov in globlji način povezala tudi s Cerkvijo. Zato smeta vedno zaupati tudi v prijateljstvo in molitev cerkvenega občestva v župniji, kjer bo Vajina nova družina Cerkev v malem. Tako bosta mogla lažje vztrajati v zvestobi vse življenje.

Veliko spodbudnih besed in različnih napovedi bosta slišala ob svoji poroki in v prvih časih svojega zakonskega življenja. Cerkev kot občestvo verujočih Vama želi dati na pot kruha božje besede v Svetem pismu in kruha življenja v evharistiji. Nudi Vama tudi prijateljsko človeško besedo v pogovorih, skupinah in v verskem tisku. Sprejmita to duhovno hrano odprtih rok in predvsem odprtega srca.

Ljubezen dveh mladih ljudi, ki se odločita za zakon, je vsa v znamenju življenja. V ljubezni želita najprej sama doživljati čim bogatejše, srečnejše in lepše življenje. Iz Vajine ljubezni pa bo vzkliko tudi življenje Vajinih otrok. Z njimi bosta v družini delila vsak dan in v njih uresničevala svoje upe in načrte. V njih bosta na poseben način služila življenju; sprejela bosta skrb in odgovornost zanj ter ga tako varovala. Današnji svet je večkrat tako sovražen življenju. Zakonci se tu in tam naravnost branijo novega življenja v otrocih. Včasih celo nasilno uničijo že kličoče življenje in zavračajo veliko poslanstvo, da bi služili življenju, zanj v ljubezni skrbeli in ga varovali. Zato Vaju prosim: bodita v službi življeja in ne v službi umiranja in izumiranja naših družin in našega naroda. Sprejmita odgovorno, pogumno, velikodušno, polna zaupanja in plemenite požrtvovalnosti otroke kot božji dar. Ne popustita pritiskom tistih, ki se posmehujejo številnim družinam in službo življenju sebično odklanjajo. Z otroki bosta sicer imela veliko skrbi in dela, a pomnoženo bo tudi Vajino veselje in sreča, bogastvo in smisel Vajinega življenja. Živa vera v Boga, zaupanje v božjo pomoč in varstvo ter nesebična ljubezen, ki živi iz božje dobrote in ljubezni, Vama bo dajala moči za tako življenje. S tem bosta tudi največ naredila za naš narod in njegovo prihodnost.

S temi željami in s to prošnjo Vaju, draga novoporočenca, izročam posebnemu božjemu in Marijinemu varstvu in Vaju blagoslovljam ter prisrčno pozdravljam

+ Alojzij Šuštar,
nadškof

Pismo ženinom in nevestam ob cerkveni poroki

videle tisto, o čemer so nam pripovedovali mladi iz Argentine, ko smo jih srečale v Sloveniji. Vsekakor pa se je naše spoštovanje do skupnosti in ljudi, ki v njej delajo, še povečalo. Domov odhajamo zadovoljne, kajti v mesecu dni smo doživele veliko prijetnih doživetij.

Ali je primerno, da slovenska mladina iz Argentine ali drugih dežel prihaja v Slovenijo na podiplomski študij?

Veronika: Mislim, da je zelo pri-

merno, da slovenska mladina iz Argentine ali od drugod prihaja v Slovenijo na obisk ali pa tudi na študij. Kajti tako ima možnost Slovenijo ne le videti, ampak tudi spoznati. Verjetno, da marsikoga srečanje s slovensko „realnostjo“ pretrese. Vendar je to Slovenija. Slovenija, namreč, ni samo narava, ampak tudi ljudje. In šele ko spoznaš ljudi, spoznaš deželo.

Možnosti za študij pri nas so, kajti imamo precej študijskih smeri. Velik problem pa je lahko denar, saj stipendije, ki jih daje Ministrst-

vo za šolstvo, niso velike. Zato je morda za tistega, ki ne prejema denarne podpore družine, študentsko življenje v Sloveniji težko.

Kakšno sporočilo bi želele izraziti slovenski mladini v Argentini?

Veronika: Kjerkoli smo v Argentini bile med slovensko mladino, povsod smo jih poskušale vzpodbuditi za delo v slovenski skupnosti, jim dopovedati, da se je vredno potruditi za slovenstvo. Upam, da so nas res „slišali“.

Iz življenja Cerkve v Sloveniji

Slovenska Cerkev ustanovila Krekovo banko v Mariboru

V petek, 16. oktobra, je bil v Slomškovi dvorani Škofijske avle v Mariboru ustanovni zbor nove banke v Sloveniji, ki se bo imenovala Vzajemna Krekova banka.

Med pobudniki in ustanovitelji so vse tri slovenske škofije, slovenski redovi ter duhovniki iz zamejstva. Na ustanovnem občnem zboru so sprejeli temeljne usmeritve poslovanja banke, njen statut in imenovali vodstvo banke. Izvolili so tudi upravni in nadzorni odbor.

Sedež banke bo v Mariboru, postojanke bodo še v Ljubljani in Kopru. Vzajemna Krekova banka je začela poslovati ob zadnjem božiču.

Banka si bo prizadevala pritegniti slovenski kapital iz tujine, Tudi sicer je usmerjena izrazito vseslovensko. Nova banka bo podpirala projekte, ki so pomembni za Cerkev na Slovenskem, načrtovan je sklad za pomoč socialno potrebnim, načrtuje pa tudi organizacijo socialnega zavarovanja za duhovnike na Slovenskem. Sicer pa bo banka odprta za vsakogar, ki ji bo zaupal, in bo tako igrala pomembno vlogo pri postavljanju novih gospodarskih temeljev v Sloveniji.

Izjava škofov o volitvah

Na svoji seji je Slovenska škofovska konferenca 3. novembra 1992 objavila izjavo o volitvah. Ker gre za načelno stališče Cerkve glede volitev, ki velja vedno in povsod, jo delno objavljamo:

(...) »Koncil jasno naroča: „Vsi državljani naj se zavedajo pravice, ki je hkrati dolžnost, da uporabijo pri volitvah svojo svobodo v prid skupne blaginje“ (CS 75, 1). Zato Slovenska škofovska konferenca naroča vsem katoliškim vernikom in drugim državljanom doma in po svetu, naj se volitev udeležijo. To je dolžnost, ki izhaja iz soodgovornosti za skupno blaginjo.

Naša dolžnost pa je tudi, da skrbno presodimo, katere stranke in kateri kandi-

dati nam blaginjo v resnici zagotavljajo. Poskrbeti moramo za oblast, ki bo z ene strani znala reševati pereča gospodarska vprašanja, z druge pa bo imela posluš za pravičnost med ljudmi in za moralna načela. Narod in mlada država bosta imeli prihodnost samo, če bomo ob gospodarskem razvoju napredovali tudi v pravičnosti, poštenju, izobrazbi, kulturi, duhovnosti, zlasti pa v spoštovanju človekovih pravic, med katerimi je na prvem mestu pravica do življenja... Končno nam kristjanom ne more biti vseeno, kakšen odnos ima kaka stranka do krščanskih vrednot in koliko omogoča Cerkev, da te vrednote oznanja in zanje vzgaja.«

Škofijska prenova v Kopru

28. novembra je bilo na Mirenskem gradu prvo zborovanje za škofijsko duhovno in pastoralno prenovo v Kopru. Zborovanje je vodil škof Metod Pirih, udeležilo se ga je 100 delegatov, apostolski nuncij Celata, škofje Kramberger, Kvas in Jenko in drugi zastopniki. Člana pripravljalnega odbora župnik Gašper Rudolf in generalni vikar Renato Podberšič sta predstavila podobo škofije in opravljeno delo. Od širšega programa so obravnavali 6 vsebinskih krogov: Uvajanje odraslih v krščanstvo. Zakramenti - uvajanja v krščanstvo, Obhajanje nedelje, Majhne župnije, Mladi - vera - Cerkev ter Škofijski duhovniki in redovniki.

Zavod sv. Stanislava v Ljubljani

V nedeljo 29. novembra je nadškof Šuštar slovesno razglasil ustanovitev Zavoda sv. Stanislava ter ga na začetku obnove blagoslovil. S šolskim letom 1993/94 bo Škofijska klasična gimnazija nadaljevala svojo častljivo tradicijo v stavbi, ki jo je zgradil škof Jeglič. Škofove zavode so med vojno zasedli Nemci, po vojni pa so zavod komunisti spremenili najprej v zapore, kjer so mučili domobrance, potem pa v vojašnico. Obrambno ministrstvo je sedaj zavod vrnilo Cerkev, seveda opustošenega in v slabem stanju.

„Po 52 letih pustošenja in gnusobe na svetem kraju...“ je dejal slavnostni govornik akademik Stane Gabrovec — je bila na tem kraju spet sveta maša. Z nadškofom Šuštarjem in škofom Kvasom je somaševalo 35 duhovnikov. Za obnovo prostorov je nadškof ustanovil Jegličev sklad, za zavodskega direktorja imenoval dr. Boruta Koširja, za prvega ravnatelja gimnazije pa prof. Jožeta Mlakarja. Škofijsko odlikovanje je nadškof podelil Vinku Zaletelu, nekdanjemu gojencu. V

Ljubljanska stolnica - spomladi 1990

Slovenske sobotne šole v Argentini v letu 1992

OSNOVNE ŠOLE

Šola Jakoba Aljaža v Bariločah
Učencev: 23. Voditeljica: Marta Jerman; verouk: Marjana Marn; učiteljice: Lidija Kambič, Monika Arnšek, Cilka Arnšek in Alenka Arnšek.

Šola Franceta Balantičca v San Justu
Učencev: 81. Voditeljica: Angelca Klanšek; verouk: Anton Bidovec; učiteljice: Ivana Tekavec, Marija Zupanc, Mirjam Oblak, Lučka Oblak, Pavlinka Zupanc, Veronika Malovrh; petje: Anica Mehle, Andrejka Selan, Marta Selan; pomoč šoli: Ivanka Puhek; preds. odbora staršev: Lojze Modic.

Šola Ireneja Friderika Barage v Slovenski vasi

Učencev: 60. Voditeljica: Mirjam Goljevšek; verouk: Janez Petek, Jaka Barle in Zali Urbančič; učiteljice: Martina Rozina, Lucijana Servin, Marija Urbanija, Lojzka Mehle, Olga Fink, Zlata Adamič; petje: s. Snežna in Anči Rozina; preds. odbora staršev: Marija Bra- tuž.

Šola škofa Jegliča v Slovenski hiši
Učencev: 2. Voditeljica: Marjana Batagelj; učitelj: Frido Beznik.

Tečaj slovenščine za špansko govoreče v Slovenski hiši

Učencev: 31. Voditeljica: Marjana Batagelj; učiteljice: Irenka Fajdiga, Nevenka Jelenc, Karina Panaino, Lučka Tomazin, Veronika Vivod in Mojca Vombergar.

Šola Josipa Jurčiča v Carapachayu
Učencev: 24. Voditeljica: Metka Slabe; verouk: dr. Jure Rode; učiteljice: Saša Dobovšek, Andreja Drajzibner, Ani Klemen, Marija Slabe; preds. odbora staršev: Marjeta Aleš.

Šola Franceta Prešerna Castelarju
Učencev: 77. Voditeljica: Mija Markez; verouk: prof. France Bergant; učiteljice: Pavla Petek, Irenka Zarnik, Helena Zarnik, Veronika Zurc, Monika Kenda, Nadica Grohar; preds. odbora staršev: Metka Kopač.

Šola škofa Rožmana v San Martinu
Učencev: 54. Voditeljica: Katica Dimnik; verouk: dr. Jure Rode in France Šenk; učiteljice: Ana Strle, Andreja Verbic, Danica Petkovič, Sonja Zorko, Angelca Podržaj, Saša Golob; petje: Lučka Kastelic; preds. odbora staršev: Gabrijela Marolt.

Šola Antona Martina Slomska v Ramos Mejiji

Učencev: 60. Voditeljica: Helena Malovrh; verouk: Jože Škerbec; učitelji: Marjan Loboda, Marjan Loboda ml., Vladi Selan, Gabrijela Malovrh, Helena Rode, Irenka Smrdel, Alenka Smole, Aleksandra Omahna, Marjeta Vombergar; petje: Ivan Vombergar in Marcel Brula; telovadba: Angelika Smole in Ciril Loboda; pol leta poučevali: Nancy Selan in Anka Smole; preds. odbora staršev: Aleksandra Omahna.

Šola sv. Cirila in Metoda v Mendozii
Učencev: 45. Voditeljica: Lenčka

Božnar; katehet; Jože Horn; učiteljice: Angelca Bajda, Jadranka Ovčjak in Francka Grintal.

8 učencev špansko govorečih je učila Bibi Bajda.

Krekova šola v Tucumanu
Učencev: 7. Voditeljica: Jozejka Žakelj; učiteljici: Diana Draksler in Marta Žakelj.

Kunčičeva šola v Villa Mercedes, San Luis

Učencev: 9. Voditeljica: Jožica Zupanc; učila tudi Marija Urbančič.

SREDNJEŠOLSKI TEČAJ RAVN. MARKO BAJUK

V Slovenski hiši

136 dijakov. Ravnateljica: dr. Katica Cukjati-Debeljak; profesorski zbor: Frido Beznik, Tine Debeljak, Neda Dolenc, Marjan Hribar, Andrej Krečič, Kristina Kremžar, Marko Kremžar, Marjan Loboda, Albin Magister, Alenka Magister, Franci Markez, Metka Mizerit, Tomaž Rant, Alojzij Starc in Jože Škerbec; tajnica: Cirila Žužek; knjižničarka: Nataša Krečič.

V Bariločah

Dijakov 5, vodstvo in verouk: Milan Magister ml., Zdenka Jan; slovnica in književnost, dr. Vojko Arko; zgodovina.

V Mendozii

V Slovenskem tečaju za srednjšolce so poučevali: verouk - Jože Horn, oblikovanje osebnosti - prof. Marija Fink-Grintal, literaturo - prof. Majda Nemanič, zgodovino - prof. Rozka Grintal, naravoslovje - Darinka Žumer.

Tečaj slovenščine za začetnike je vodil Miha Bajda.

zgradbi bo deloval tudi dijaški dom in pa Slovenski dom za rojake iz izseljenstva, ki bodo obiskovali domovino. Prav tako v zavodu dr. Janez Arnez ureja arhiv in knjižnico vseh zdromskih publikacij.

Teološka fakulteta se vrača na Univerzo

18. novembra so člani univerzitetnega sveta univerze v Ljubljani izglasovali sklep, da Teološka fakulteta postane njena članica. S tem dejanjem je odpravljena krivica, ki jo je prejšnji komunistični režim povzročil Teološki fakulteti, ko jo je leta 1952 samovoljno izključil iz Univerze. Med ustanoviteljicami ljubljanske

univerze je Teološka fakulteta kot najstarejša visokošolska ustanova na Slovenskem imela častno mesto, sedaj pa so ji nekako milostno podelili zadnje, 24. mesto.

V spomin in čast žrtvam

Na praznik Kristusa Kralja, 22. novembra, je šentjakobski župnik Jože Kokalj vodil molitveno srečanje pred kapelico Matere božje ob Orlovem vrhu na Ljubljanskem gradu, kjer je bilo pokopališče več sto domobrancev, ki so izgubili življenje v času revolucije. Komunisti so pokopališče takoj 1. 1945 oskrunili in nihče ga ni smel odtlej omenjati. Tudi

križ, ki je stal sredi pokopališča, je bil večkrat polomljen in uničen.

V nedeljo 18. oktobra so v Ambrusu v Suhi krajini vzdali ploščo na cerkveno steno z imeni vaških stražarjev in domobrancev iz ambruške fare, 173 imen, in opravili molitve za pobite. Župnija je v tistem času imela okrog 1000 duš. V fari Zagradec so podobno napravili v nedeljo 15. novembra. Na marmorni plošči na cerkveni steni je 143 imen žrtev komunizma. — Podobno so storili v Preserju pod Krimom, kjer je nadškofijski kancler Vrhunc v nedeljo 22. novembra blagoslovil ploščo z imeni 69 žrtev.

Krsti, poroke in smrti v slovenski skupnosti v Argentini v letu 1992

Krščeni so bili: Zofija Pleško, Luka Danijel García Pleško, Martin Novak, Lucija Adrijana Ferjančič, Tomaž Damjan Gričar, Ivan Jože Kociman, Nevenka Lucijana Grohar, dvojčka Andrej in Sonja Dimnik, dvojčka Marko Damijan in Marija Gabrijela Malovrh, Pavla Danijela Salcedo Javoršek, Marjan Zakrajšek, Luka Rihard Folco Dragan, Boris Aleksander Papež, Tomaž Aleksander Sterle, Peter Damijan Kostelec, Branko Avguštin Marinič Pavel Gabrijel Nemanjč, Franci Ksaver Medic, Maja Podržaj, Julieta Marijela Gelb, Nataša Janika Urbančič, Marija Viktorija Štefe, German Vargas Puhek, Mihaela Kristina Mehle, Lucija Irena Rezelj, Jamila Glinšek, Luka Peršuh, Tatjana Ullúa Zorko, Pavel Danijel Oblak, Andreja Elizeche Gerzinič, Boris Gabrijel Malovrh, Ljudmila Tatjana Žnidaršič, Aleksander Danijel Igljič, Nataša Cecilija Štefanič, Jože Gabrijel Pregelj, Pavel Kočar, Nikolaj Jože Puntar, Lucija Marija Montañez Marolt, Marija Korošec, Marjana Lucija Uštar, Romina Elizabeta Ferreyra Javoršek, Martin Krajnik, Facundo Javier Stariha, Marjana Patricija Fantini Belič, Luka Mavrič, Marjan Nikolaj Kržišnik, Franci Ivan Petkovšek, Zofija Marija Marolt, Leonard David Gaser, Mihaela Drajzibner, Matjaž Edvard Oblak, Marija Karolina Pucko, Brian Leonel Leskovec, Marija Viktorija Loboda, Marko Luka Calderini Lobnik, Tatjana Belén Esquivel Bezljaj, Marlene Marija Brulc, Matija Mavrič, Martin Tomaž Smole, Katerina Podržaj, Lucija Šmon, Marija Belén Bidone Voršič, Marija Belén Semik Opeka.

Poročili so se: Ivan Mežnar in Sonja Štefe, Milena Kristina Bavec in Jorge Pérez, Kristina Bitenc in Oscar Zella, Néstor Daniel Stocca in Elizabeta Miklavc, Marko Grohar in María Victoria Durán, Olga Miklič in Héctor Fabián Lo Faro, Zinka Klemen in Julio César Vázquez, Viktor Jeriha in Valerija Novikov, Ana Marija Beltram in Claudio Aguilar, Adriana Fajfar in Sergio Valente, Lenči Štefe in Héctor Albino Menghini, Viviana Ertner in Héctor Soracco,

Marko Jakoš in Sandra Malovrh, Viktor Fekonja in Elizabeta Levstik, Marko Skubic in Sandra Bitenc, Pavel Uštar in Miguela Graciela Melgarejo, Tine Debeljak in Katica Cukjati, Evgen Urbančič in Alenka Zupanc, Franci Resnik in Anica Senovršnik, Miha Koželnik in Mariela Torres, Marko Skvarča in Ivanka Tomažević, Janez Kopač in Lilijana Tušek, Lučka Kremžar in Aleksander De Luisa, Jože Klemenčič in Susana Maisonnaeve, Peter Pavšer in Mirta Moreno, Marjana Poznič in Ariel Gerardo Mazières, Ciril Loboda in Tildi Štefe, Helena Klemenc in Antonio Reyes, Alenka Mavrič in Sebastian Beltrami, Andrejka Krajnik in Fabián Figueroa, Veronika Marija Avguštin in Pablo Marcelo Claudi, Marjan Urbančič in Romina Lescano, Dominik Oblak in Lučka Jereb, Alenka Lovšin in Sergio Bernardo Lobo, Norma Helena Goljevšek in Leonardo Luis Marignolo, Ivanka Rauh in Gabriel Antonio Otero, Janez Kocmur in Helena Košir, Martin Dimnik in Marija Carmen Štefe.

Umrli so: Bojan Čebtron (67), Jože Lovrenčič (70), Ana Vidic (85), Matija Potočnik (85), Ludvik Černigoj (81), Katarina Fon (91), Friderik Steinhauš (79), Slavko Komac (71), Albina Koprivnikar (62), Lado Reven (40), Marija Lakner (71), Aleksander Pirc (67), Martin Urbanija (85), Jože Lunder (81), Meri Mizerit Fontanini (71), Mirko Šmon (70), Florjan Hafner (72), Marjan Jenko (51), Mara Kočar (65), Franciška Bavdaž-Veznik (93), Albert Troha (60), Elvina Lipičar (65), Marija Seljak (70), Vinko Fras (65), Slavko Grilec (69), Franc Mihel (94), Marija Kosič (83), Franc Koglot, Ivanka Kociman (65), Branko Štancer (57), Franc Lisjak (82), Marija Makarovič (86), France Adamič (79), Ana Škulj (68), Karmela Zelesček (82), Franc Kerševan (89), Franc Medle (65), Albina Boštjančič-Zidar (76), Marija Globokar (80), Janez Bukovnik, Vinko Bavec (71), Ilda Šilih-Germ, Vladimir Mazi (82), Frida Breznik (77), Janez Šterbenc (76), Ivan Kranjc (67), Vinko Tomazin (76), Neli Breclj, Kristina Lisjak (80), Marija Černe, Franc Mramor (82), Jože Ivančič (89), Jurij Erbežnik (69), Francka Škerbec-Mulc (78), dr. Jože Dobovšek (77), Gizela Milič (87), Pavle Masič (44), Viktor Jenko (79), Janez Bambič (82), Franc Flisar (72), Stane Žitnik (81), Jakob Sušnik (80), Lojze Janez Gregorič (82), Olga Štoka (57), Avguštin Clemente (91), Herman Medved (64), Franc Močilnikar (70), Lojzka Ušaj-Gojak (72) v prometni nesreči v Sloveniji,

Iz naše KRONIKE

Proslava na čast Brezmadežni sta organizirali mladinski organizaciji SDO in SFZ v nedeljo 6. decembra: v cerkvi Marije Pomagaj je dr. Alojzij Starc daroval sveto mašo, v veliki dvorani Slovenske hiše pa je spregovoril o Mariji Franci Pavlič, s petjem pa je nastopila mladina iz Slovenske vasi in iz San Justa.

III. veselica z mednarodnimi plesi je bila v soboto 5. decembra zvečer na Pristavi; sodelovale so argentinska, španska, mehikanska, armenska, irska in slovenska folklorna skupina.

Na 12. kulturnem večeru SKA je 5. decembra predavala dr. Katica Cukjati o 500-letnici stika med Evropo in Ameriko.

Romanje ramaške verske skupnosti v slovensko cerkev Marije Pomagaj je bilo na praznik Brezmadežne: po petih semenških litanijah Matere božje in blagoslovu z Najsvetejšim se je ramaška skupnost med sveto mašo posvetila Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Isti dan se je posvetila Mariji tudi *sanmartinska skupnost*.

Kristina Furlan (85), Gizela Stantič (82), Anica Loh (79), France Novak (81), Rafael Šum, Silvester Štirn, Miroslava Albano (63), Ivan Cankar (66), Janez Dimnik (43), Davorin Jereb (64), Janez Nagode (78), Angela Bevčar (89), Ciril Pregelj (70), Anton Kostelec (89), Slavka Grum (79), Ana Klanjšček (71), Filip Gašpersič (89), Mirko Medvešek (45), Marija Berlot (75), Alojzija Sparhakl (89), Ivan Kobal (79), Anton Stražišar (79), Lucija Šabec (41), Štefanija Vrh (88), Rudi Šabec (61), Karel Primožič (89), novorojenček Viktor Lojze Zarnik, Marija Ogrin (69), Naca Dolinar (73), Franc Benko (62), Maks Lepenar (78), Vojko Rehberger (68), Vinko Rogelj (89), Karolina Francič (99), Ema Nuncijska (58), Ema Šuc-Friedmann (77), Božo Stariha (68), Jože Vrabčič (67), Anton Smerdelj (77), Franc Vidmar (89), Ivan Bartol (88).

(Po „Oznanilu“)

Enodnevnne duhovne vaje v Slovenski hiši so bile v nedeljo 13. decembra za žene, v nedeljo 20. decembra pa za može. Udeležilo se jih je 100 žena in 45 mož, vodil jih je pa dr. Lojze Kukovica.

Mladina Našega doma iz San Justa v Sloveniji: 16. dec. je odpotovalo v Slovenijo okoli 90 deklet in fantov iz Našega doma na enome-sečni obisk, kjer bodo imeli nastope s pesmijo, recitacijo in fol-klornimi plesi. Nastopili bodo na Bledu, v Kranju, v Šentvidu nad Ljubljano, v Dravljah, v Kopru, Postojni, Idriji, Mengšu, v Cankarjevem domu v Ljubljani in na Koroškem. Spremljajata jih Tone Oblak in Andrej Selan.

Božična prireditev pod okriljem Zveze slovenskih mater in žena ter Vincencijeve konference je bila v soboto, 19. decembra, v Slovenski hiši: po sv. maši v cerkvi Marije Pomagaj je bil koncert božičnih pesmi z geslom „Resonet in laudibus“ z nastopom Lučke Ahčin, Luka, Mateja in Matija Debevec, Cvetke Kopač, Ani Rode in Tomaža Vitriha ter pianistke Mirjam Klemenc, nato pa praznovanje v dvorani.

Počitniška kolonija 64 solskih otrok pod vodstvom Saše Omahna in drugih voditeljev je odpotovala v Počitniški dom dr. Rudolf Hanželič v kordovske hribe 27. decembra.

Božični prazniki so zbrali zelo veliko rojakov k slovenski službi božji, tako pri polnočnici v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši, kjer je maševal delegat dr. Alojzij Starc, pel pa Gallus, kot na božični dan po vseh krajevnih središčih; mladina je priredila po krajevnih domovih božična srečanja.

Silvestrovanje je bilo v Našem domu v San Justu, na Pristavi v Castelarju in v Slovenskem domu v San Martinu.

41. misijonska veletombola je bila v nedeljo, 3. januarja, v Baragovem misijonišču v Slovenski vasi; pripravil jo je dušnopastirski misijonski odsek s sodelovanjem vaščanov Slovenske vasi; ob 17. uri je daroval sv. mašo za slovenske misijonarje sv. misijonar Peter Opeka CM, ob 18. uri pa se je začelo igranje tombole.

Iz mojih spominov

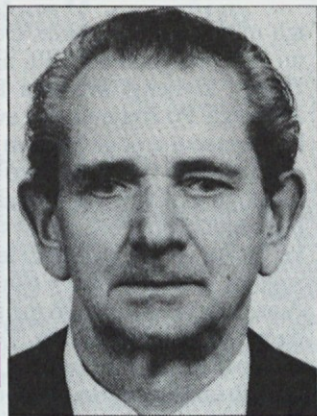
RUDOLF HIRSCHGEGGER

Otroška in mladostna leta

Lepi so bili tisti časi, ko smo doraščali. Vse okolje nas je vzgajalo v dobrem. Komaj dvanajstletne nas je kaplan pritegnil, nam dajal krščanske nauke in nas vpeljal na dobra pota. Ločeval nas je od slabega okolja, ki je tedaj že pronicalo v katoliške organizacije in Domove. Tako smo doraščali nekako ločeno od starejše generacije v katoliškem Prosvetnem domu, med katero je bilo že nekaj nevernega duha in pokvarjenosti. Bližina mestnega življenja pač slabo vpliva na okolico, saj je bila naša fara pri Devici Mariji v Polju komaj 5 km od Ljubljane, z mnogimi priseljenci, mnogimi delavci v veliki papirni tovarni v Vevčah in železničarji na premikalnem kolodvoru v Zalogu. Kmečki značaj, ki nosi v sebi poštenost in vernost, je pričel zaostajati in materialistično mišljenje je izpodrivalo krščanskega-katoliškega. Škof dr. Gregorij Rožman je to dobro poznal, zato je imenoval na kaplansko mesto naše fare ne več mladega kaplana, ki bi bil lahko že dober župnik na kaki fari, pa ga je kot izkušenega organizatorja poslal k nam, ker je škof vedel, da fara potrebuje močnega človeka, ki bo kos težki duhovni borbi z materializmom.

Naše gledališke predstave

Otroci smo še bili v Marijinem vrtcu. Kako veseli smo se igrali, ko nam je kaplan kupil igro kroké. Župnik nas ni gledal preveč ljubeznivo, ker smo v mladem parku pred župniščem tlačili travo, a kaj je hotel. Mladina potrebuje poštene zabave, sicer se bo potikala v brezdelju, si je mislil in ošteval le g. kaplana. Tudi na izlete smo hodili in g. kaplan nam je med potjo vedno razlagal pametne nauke.

In v gledališke igre nas je uvajal, dasi režije ni bil vajen. Zato je dobil pomoč. Tedaj znana gledališka igralka ga. Danilova nas je naučila otroško igrico Pogumni Tonček. S kolikim veseljem smo hodili k vajah! Nastopili bomo na odru in iz dvorane, polne gledalcev, nas bodo gledali in ploskali. Otroški ponos, da nismo kar tako! Prav v tem ponosu pa so meni vzeli vlogo, češ da nisem bil sposoben, in me vtaknili med statiste. Pri rimski igri Mlini pod zemljo sem bil zopet potisnjen med „sužnje“, ki so vrteli „mlin“. „Nesposoben!“ me je grizlo v glavi in sklenil sem, da bom pokazal, kaj zmorem.

Marijina kongregacija

Leta so tekla in dorasli smo v mladeniče. „Ustanovili bomo Marijino kongregacijo,“ nam je ob nekem sestanku povedal g. kaplan. „Pridobite še svoje prijatelje.“ Odbral nas je, „starejše“, 14-15 letnike. Bilo nas je že 14. Se nekaj nedeljskih sestankov za dobro pripravo in oznanjen je bil slovesni sprejem. G. kaplan je za to prilžnost povabil svojega velikega prijatelja duhovnika Matija Škerbca, kranjskega dekana. Pred obhajilno mizo smo stali in Cene je držal kongregacijsko bandero pred nami. Po vzpodbudnem nagovoru smo prejeli blaoslovljene svetinjice Brezmadežne in znake z ladjico, ki nam jih je pripel dekan Škerbec na prsi. Sledile so še pete lavretanske litnije. Ponosni smo bili in to nas je še bolj utrdilo v veri. Nihče se ni izneveril, tudi ne v najhujših časih in preizkušnjah.

V Marijinem vrtcu je prav tako število naraščalo in potrebna je bila pomoč. Zato smo bili določeni nakateri, da bomo vodili manjše skupinice

teh mlajših na sestankih. Dodelili so mi štiri fantiče in določili, naj jim razlagam življenje svetnika Frančiška Ašiškega. Po življenjepisu svetnika, v katerega sem se poglobil, sem jim pričel z razlago. Vsi štirje fantiči so bili doma v Zalogu, iz družin železničarjev, ki so bili begunci pred fašizmom s Primorske, ničkaj vernih, in fantiči le z versko vzgojo, ki so jo prejeli v osnovni šoli. A začuda: tako verno so me poslušali, da me je to vzpodbudilo. Tvarina, ki sem jo razlagal, je bilo seme, ki je v teh otrocih raslo in rodilo sad. V času preizkušnje v vojni in revoluciji nobeden od teh štirih ni šel k partizanom, dasi je bilo vzdušje v Zalogu nad polovico naklonjeno komunistom.

Tudi dekliška Marijina kongregacija se je lepo razvila. Vodil jo je spočetka kaplan Slapar in za njim kaplan Lamovšek.

Pevski zbor

Udejstvovali smo se tudi v petju. Zbrali smo se fantje in dekleta in vodil nas je nadučitelj zaloške šole g. Silvester. Kamlu smo začeli peti na koru pri mašah ob devetih. Bili smo kongregacijski zbor, ki se je ubrano vpel. Pozneje nas je učil g. kaplan Matija Lamovšek, za njim moj bratranec Franc Mihelič, ki je poleg petja ustanovil še tamburaški zbor. Postali smo zelo delavna organizacija.

Prvič režiser

Ker sem bil na odru zapostavljen, tega nisem prenesel in sklenil sem, da bom sam izbral igro, sam učil in tudi igral. Izbral sem igro Petrčkove poslednje sanje, ki sem jo gledal pred letom v ljubljanskem gledališču. Razmnožil sem vloge in skrivaj sem začel z učenjem kar po domovih. Nato sem prosil g. kaplana, če bi smeli imeti vaje na odru. Dvomljivo me je pogledal, šestnajstletnega „režiserja“. Dovolil je, kar sem malo pričakoval. Videl sem, da nas je gospod Lamovšek skrivaj opazoval. Vse škrate, vile, gozdne prebivalce, vse vojake, kralja Matjaža, kraljico Alenko in kraljično Alenčico sem dobro pripravil in kaplanu povedal, da bomo lahko že nastopili. Vseh igralcev je bilo 94. Pripravil sem vso pravljичno scenografijo in neko zimsko nedeljo pred božičem smo igro predstavili. Uspelo je in igro smo mo-

rali pri nabito polni dvorani še dvakrat ponavljati.

Leto za tem je Prosvetna zveza v Ljubljani organizirala režiserski tečaj in g. kaplan je poslal Ceneta, Jaroslava, Marjana in mene. Okrog 40 tečajnikov je bilo, a mi smo bili še skoro otroci med njimi. Sedeli smo v prvi vrsti. Predavatelji so bili sami izkušeni v dramskih delih. Za vedno mi je ostal v spominu nauk pisatelja Finžgarja: „Oder je prezbitarij narodne kulture, glejte, da ga ne boste onečastili z nečednimi deli!“ Danes lahko rečem, da sem ga ob vseh 111 režijah iger izpolnil. Nikdar nisem dopustil nečednih prizorov.

Prosvetni dom

V našem Prosvetnem domu, dasi je bil cerkvena last, so se vršili poleg naših rednih sestankov, pevskih vaj, telovadbe Fantovskega odseka in Dekliškega krožka in odrskih vaj tudi delavski sestanki JSZ (Jugoslovanske strokovne zveze) papiriških delavcev. Bil je leta 1933. Kmalu je bilo znano, da na teh sestankih predavajo sumljivi predavatelji iz Ljubljane. Po nekem predavanju je prišel pošten mož in g. kaplanu povedal, da mu je dal petardo, naj jo nastavi na železniški tir. Ugotovilo se je, da so predavatelji komunistični študentje ljubljanske univerze. Ob prvem naslednjem sestanku je šel kaplan Sladič v sobo, kjer se je

sestaneke vršil, in brez besede pokazal vrata predavatelju. Navzoči so protestirali, a so se razšli. Ti sestanki se v Prosvetnem domu niso več vršili.

Delitev duhov

G. kaplan je ugotovil, da je prišel čas, da se očisti Prosvetno društvo dvomljivih ljudi. Vršil se je občni zbor društva. Predsednik g. kaplan je mirno poslušal poročila odbornikov. Ob volitvi novega odbora je bila predlagana lista s predsednikom kaplanom Sladičem. Ta je mesto odklonil in predlagal svojo listo, na kateri smo bili sami mladi iz Marijine kongregacije. Zavladala je osuplost in ogorčeno protestiranje. G. kaplan je dal na razpolago čas, da sestavijo kompromisno listo. Po desetminutnem odmoru so predlagali skoro enako listo, kot jo je predlagal kaplan, le z izjemo, da so dodali dva svoja člana. Lista je bila izvoljena, a že na prvo sejo eden od njihovih ni prišel, drugi pa je na drugi seji izstopil. Nastal je razkol v članstvu. Korporativno so izstopili vsi člani godbe na pihala, ki je bila ena najboljših godb v Sloveniji, in z njo tri četrtine članstva. Od 300 članov jih je ostala 89, a kmalu se je društvo okrepilo z novimi člani in več poštenih se je vrnilo. Članstvo je preseglo prejšnje število. Stari odbor je zapustil precej dolga, saj so si odborniki zaračunavali pota. Kupili so kinoaparatus in predvajali filme brez izbire,

Popackane stene ljubljanske stolnice — spomladi 1990

Dolg je narastel ob izposojanju filmov in vstopnina ni prinašala dobička. Da bi ta dolg krili, je novi odbor, v katerem sem bil tajnik, prodal kino-aparat in vse godbene inštrumente veški papirnici, ker so bili vsi godbeniki delavci v tej tovarni. Za hitrejšo kritje dolga smo pospešili odrsko udeleževanje, prirejali redne mesečne prosvetne večere z izbranim sporedom, ki je pritegnil zelo veliko občanov. Mladinske organizacije so plodno delovale in pevski zbor je napredoval do zgledne višine pod vodstvom nadučitelja Primožiča.

Politično je bila naša fara zelo razcepljena. Sokolsko liberalno društvo v Polju in Zalogu se je nagibalo na levo, komunisti so podtalno agilno delovali, največ pristašev pa je imela SLS. Komunistična stranka je bila v ilegali, ker je bila z zakonom prepovedana, vendar jih to ni oviralo. Živeli so v fari prekalljeni komunisti, ki so tajno pridobivali mladino in jo vzgajali v komunističnem duhu.

V Prosvetnem domu smo predstavili že 47 samostojnih predstav poleg enodejank ali prizorov na prosvetnih večerih. V tem zagonu kulturnega in telesno-vzgojnega dela nas je doletela vojna. Zadnje odrsko delo, ki sem ga pripravljal, je bilo Mrtvaški ples. Čudna ironija. Naslikal sem že propagandni letak, ki je to igro naznanjal, in ga razobesil v dvorani: oblika smrti v halji s peščenim merilom časa v koščeni roki. Letak je visel v dvorani še dolgo, ko so Dom zasedli italijanski vojaki, in naznanjal resnični mrtvaški ples: vojno in z njo komunistično revolucijo.

Zaplet s komunisti

S Kardeljem svase poznala. Končal je učiteljske, a učiteljskega poklica ni izvrševal. Po končanem študiju je skrivoma odšel v Moskvo, kjer je študiral na Leninovi revolucionarni univerzi in po končanih študijah ostal tam kot profesor. Izvabil je na to univerzo tudi Ivana Mačka iz Spodnje Zadobrove. Z Mačkom sva se poznala iz osnovne šole. Bil je surov, pretepač, a slab učenec. Vsi smo se ga bali. Iz Moskve je odšel v Španijo in se boril na strani rdečih. Tam jo dosegel že oficirsko stopnjo. Po zmagi generala Franca so komunistični revolucionarji pobegnili v Francijo, kjer so jih Nemci po zavzetju internirali v Nemčiji. Med njimi je bil tudi Maček, ki pa je iz Nemčije

pobegnil in prišel v Slovenijo in se takoj pridružil partizanom. Privzelsi je partizansko ime Matija. V Ljubljanski pokrajini so že ustrahovali prebivalstvo. Že preizkušeni komunistični borci z oficirsko stopnjo je hitro napredoval in postal general. Po končani vojni je bil šef Udbe, tajne komunistične policije, ki je kriva masovnih pobojev domobrancev in tisočih, ki komunizma niso odobrvali.

Kardelj se je vrnil iz Moskve konec leta 1937 in takoj pričel z organiziranjem nove slovenske partije, z mladimi preizkušenimi komunisti. Ustanovni sestanek se je vršil v trboveljskih hribih. Odrinil je vse stare komuniste, ker je vedel, da ne bi bili sposobni ravnati po krutih Stalinovih metodah. Od tedaj se je silno pospešilo komunistično delovanje v naši in sosednjih občinah. Organizirali so protestne povorke, pojavljali so se hujskaški napisi po zidovih itd. Pozneje se je Kardelj spoznal z Mačkovo Pepo, ki je bila moja sošolka v ljudski šoli, nato pa delavka v tovarni Saturnus v Mostah, kjer je bilo leglo prevratnikov. Tam je bil zaposlen tudi Franc Leskošek, poznejši komunistični minister za obrambo. Mačkova je bila strastna komunistična propagatorica. V gošči se je poročila s Kardeljem. Poročil ju je Bebler (le ne vem, po kakšnem obredu).

Glavni voditelji komunizma: Kardelj, Kidrič, Bebler, trije bratje Krajgerji, Leskošek, Marinko, so se shajali v skrivnem podzemskem bunkerju v Petačevi hiši v Šmartnem ob Savi in načrtovali komunistično revolucijo na Slovenskem že od leta 1938.

V noči na pepelnično sredo leta 1939 je dobila žandarmerija nalog aretacije in hišnih preiskav nekaterih komunistov. Ob tem sem bil prisoten po nalogu župana kot občinski zastopnik, ki mora biti navzoč kot priča, da bodo preiskave potekale po zakonu. Aretirati bi morali Kardelja, Mačkovo Pepo, Ocepka in njegovo ženo Angelo, ki je bila tudi moja sošolka, ter Jožeta Mazovca; torej najagilnejše komuniste v naši fari. Dobili niso nikogar, ker so bili vnaprej obveščeni. Pozneje so Kardelja in nekatere aretirali v Ljubljani. Že aretacije so bile ponesrečen ukrep, kajti voditelje komunizma iz vse Jugoslavije so konfinirali v Sremski Mitrovici v Srbiji. Bili so združeni in dalje pripravljali načrt za revolucijo. Po teh preiskavah je bil naslednjo ne-

Pisali so nam

Afrika, Chassa v Zambiji
24. novembra 1992

Predragi g. Škerbec!

Hvala lepa za Duhovno življenje in Božje stezice. Sedaj grem iz Zambije. Tu, v Afriki, sem delal dvajset let. Ne vem še, kam bom šel, Vam bom sporočil. Trenutno grem domov, na Vipavsko - Skrlje, vasica pod Čavnom, blizu Stomaža, kjer je dr. Drago Klemenčič doma. Letos je bil doma brat Stanko Lozar. Mislim, da je še v San Rafaelu. Tretji slovenski marist je Zvonko Bratina, ki dela v San Francisco. Njegov brat Alojz je provincial slovenskih jezuitov.

Nečak brata Stanka je Božo Rustja, ki piše v Ognjišče. Moj nečak je tudi duhovnik in dela v Leedsu, to je Peter Kravos. Tako da vsi ti „izgubljeni poklici za brate“ imajo vsak svojega duhovnika v družini.

Vesele božične praznike Vam in vsem okoli Vas. Naj bo novo leto 93 blagoslovljeno in polno božjih daril. Dobro se imejte in hvala za vse!

Vaš vdani
brat Zdravko Kravos

Spoštovani g. urednik!
Božič 92

Iz srca želim Vam in sodelavcem ter bralcem DŽ in BS blagoslova Novorojnjega za veselo in doživeto praznovanje Jezusovega rojstnega dne, v novem letu 1993 pa trdnega zdravja, zadovoljstva in obilo uspehov pri apostolatu tiskane božje besede.

Sprejmite tudi mojo iskreno zahvalo za tako redno pošiljanje Vaših lepih revij.

deljo napacen na pročelju župnišča z rdečo barvo velik napis: na vrhu velika mrtvaška lobanja, pod njo napis „smrt izdajalcem“ in pod tem imena Ivan Kete (naš župnik), Jože Marn, Rudi Hirschegger. G. župnik in Jože Marn nista imela nikake zveze s preiskavami, jaz pa sem moral biti navzoč po službeni dolžnosti. Istega leta 1939 so bile v bivši Jugoslaviji državnozbornvske in občinske volitve. Komunisti so ustrahovali somišljenike SLS z nočnimi požigi kozolcev in gospodarskih poslopij. Propagirali smo za volitve, a veliko naših pristašev se je izmikalo: „Hočem imeti mir pred rdečimi; pustite me.“ Kljub pasivnosti prenekaterih in kljub združitvi levičarskih in liberalnih sil proti SLS niso zmagali.

(Bo še)

Slovenski mučenec LOJZE GROZDE

I. Pastirček

Lojze Grozde se je rodil 27. maja 1993 v Gorenjih Vodalah v prijazni kotlini pri Mokronogu, uro hoda od Tržiča. To je zelo lep kraj: venci vinogradov po prisojnih gričih, med njimi zidanice kakor beli golobčki; tam v dolini se blesti med zelenjem gladina počasne Mirne. Grozde je pozneje — v peti šoli — sam takole opisoval te kraje: „Sadni vrtovi, pisani travniki in zlate njive, še dlje tam zadaj pa pojo gozdovi. Bela cerkva gleda s hriba pohlevno vasico pod seboj in prosi nanjo božji blagoslov.“ — Lojzetovega prihoda se v revni kmečki hiši niso nič kaj veselili, saj je bil nezakonski otrok. Čeprav je bila mati pridna in skromna, so jo domači gledali postrani. Ko je Lojze shodil, se je nekoč, ko so napravljali drva, po nesreči nanj zvalil velik hlod. Onesvestil se je in iz glave mu je lila kri. Vsi so mislili, da bo umrl. Toda končno se je osvestil. Rana se mu je zacelila, a brazgotina na glavi se mu je za vedno poznala.

Razvajali ga niso. Mati je morala za delom in tako ni bil deležen veliko ljubezni; vse ga je nekam odpravilo. Če je bilo treba otroku napraviti obleko ali kaj drugega, je bil že prepirljiv v hiši.

Ko je bil Lojzek star štiri leta, je mati odšla na nov dom v dve uri oddaljeno vas — a ne na dom Lojzetovega očeta. Ženitvovanje je bilo v Gorenjih Vodalah. Ko so se fotografirali, Lojze ni smel biti zraven. A kadar je fotograf hotel pritisniti, je vselej pritekel Lojzek, tako da ga je slednjič eden od svatov zgrabil in zaprl v hlev. Lojze je ostal brez matere v

Vedno Vaš hvaležni Jožko Kramar
SDB

Don Bosco Araimiri, Po Box 159 Kerema 6P, Papua New Guinea

Miren, dec. 92

(...) Ko preberem DŽ, ga dam kakemu duhovniku, ga radi vzamejo, saj je krščanski nauk podan z jasnostjo. DŽ je res dobra in zanimiva revija.

Čestitam Vam. Lepo Vas pozdravljam
s. Pavla Škrbec, usmiljenka

ANTON STRLE

svoji rojstni hiši. A nekega dne se ga je lotilo tako domotožje, da je na večer kar sam hotel oditi k materi. Teta je kuhala večerjo. Lojzek je prižgal plamenico, ki pa mu jo je teta vzela in vrgla nazaj v peč. Bilasta sama doma in teta je imela še dela pri živini. Lojzek je jemal nove plamenice in kar naprej prižgal ter vztrajal, da gre na Impolje k materi. Teta se je bala, da ne bi zares odšel, kajti vedela je, da tega otroka teme ni strah. Ker ni mogla paziti nanj, ga je peljala v spodnjo shrambo in ga zaprla. Pozneje je prišel na materin dom, pa ga je moral spet zapustiti, zato ni niti vedel, kje je pravzaprav njegov dom. Čutil se je povsod nekako tujega in je rad samotaril, a včasih kje na tihem jokal; saj je bil zdaj tukaj, zdaj tam — brezdomec tudi še pozneje, ko je kot študent hodil na počitnice.

„Mladost ti moja, Bog te blagoslovi,
kot črna noč so tvoji dnovi,
kot noč, ki jo oblaki zatemne,
le redke, redke zvezde jo krase,“
se je spominjal pozneje v četrti šoli.

Ko je s šestim letom začel hoditi v šolo, je v njem kar nekaj oživel. Tu se je kot deček bistrega uma kmalu otresel občutka manjvrednosti; saj je bil takoj najboljši učenec v razredu. Za učenje je dobil veliko veselje.

Na kmetih se rado zgodi, da bolj cenijo delo kakor knjige. Tako so tudi Lojzetu večkrat branili v šolo, on pa je nalašč bolj zgodaj vstajal, da je prej napasel živino in šel, kamor ga je vlekle srce. Dostikrat je prignal živino domov in kar skozi okno smuknil v hišo, pobral knjige in jo mahnil v šolo. Pripetilo se je, da so ga vzeli v gozd na delo, pa je od tam kar brez knjig pobegnil v šolo.

Knjige so postale njegove prijateljice. Kjer je le utegnil, je bral; pri pestovanju svojih po poli bratov in še bolj na paši. Knjige in pa prosta narava — to je postalo veselje njegove mlade duše. Skrivnostno šumenje gozdov in tiho žuborenje potoka, radostno zvrzolenje ptičev v mladih jutrih, družече se s pesmijo in vriski pastirjev in koscev, ljubki vinogradi tam na prisojnih goricah, ne daleč

Mirna — vse to potopljeno v valovje čistega, neomadeževanega ozračja, lesketajočega se v zlatu sončnih žarkov ki se ji je moralo odpreti mlado nedolžno pesniško ubrano srce.

Sredi samotne narave, v pogovoru s knjigami, ki so mu pripovedovale o čudovitih rečeh in dogodkih, ni več čutil zapostavljenosti in grenkosti, kakor izpoveduje v šesti šoli v pesmi Samota.

Tako lepo je biti sam,
čeprav te ne pozna nihče,
čeprav nihče ne ljubi te,
le Bog z nebes na tebe zre.

Tišine spev — najlepši spev,
lepote božje je odsev,
ki v duši božje je odsev,
ki v duši najde svoj odmev.

Nič nimam — vendar vse imam.

Grozdetov rojstni kraj je eden izmed najlepših v naši domovini. Na zelenih holmih vidiš polno belih gradov — neme priče davne preteklosti; toliko jih je, da se „prelepa mirnska dolina“ imenuje „dolina gradov“. Po prisojnih pobočjih vinskih goric gledajo izza košatih brajd številne zidanice v dolino. Človek bi mislil, da so plašne golobice z dolinskih polj, ki jih delavno prebivalstvo prav skrbno obdeluje. Nad njimi se dvigajo bele cerkve kakor v prošnjno sklenjene roke trpečih vernih slovenskih mater, ki se z molitvijo dan na dan bore za

Škof Rožman o Grozdetu

V spremni besedi k življenjepisu Lojzeta Grozdeteta leta 1944 je škof dr. Gregorij Rožman zapisal: „Veliki čas, ki ga preživljamo, je dal velike ljudi, ki so narodu v čast in bodo za vso prihodnost svetli vzori, vredni, da jih posnemajo bodoči rodovi.

Niso bili veliki zavoljo visoke službe ali voditeljskega položaja, ne zavoljo velikih in za dolgo dobo odločujočih zunanjih dejanj, pač pa zaradi notranje veličine, ki so si jo v trdem in vztrajnem delu pridobili, spadajo v zbor junakov našega naroda, so nazorni in praktični voditelji k pravi popolnosti in oni ponižni veličini, ki jo tudi neskončno veliki Bog prizna.

Svojo notranjo lepoto in veličino je Lojze Grozde po božji milosti smel ovenčati še z gloriolo mučeništva.“

duševni in telesni blagor svojih otrok.

Lojzetov stari oče je bil v Ameriki tovarniški delavec. Ko si je prihranil nekaj denarja, se je vrnil z enako trdno vernostjo, s kakršno je odšel na tuje, pa s še večjo ljubeznijo do domačije. Svoje pripovedovanje je navadno zaključil takole: „Povsod je lepo, a doma je najlepše.“ Z njim je Lojzek pozimi rad kramljal za pečjo in se učil pri njem molitvic in kršćanskega nauka. Triletni fantič je že molil naprej rožni venec. Zbujal je že takrat pozornost s svojo ljubeznijo do molitve. V nežni mladosti je sicer pogrešal skrbno materino in očetovo vzgojo ter je bil preveč prepuščen sam sebi, vendar mu je domače okolje vcepljalo vernost in ljubezen do domovine.

Stara mati se spominja, kako se je Lojzek veselil prvega svetega obhajila. Mati mu tudi za to priložnost ni mogla napraviti obleke. Mali

Lojzek se je sam napolil v dve uri oddaljeno vas k materi, da jo poprosi za obleko, češ, da bi na vsak način rad že tisto leto šel k sv. obhajilu. „Tako majhen si, pa pojdeš k svetemu obhajilu?“ mu je rekla. — „Pojdem, samo obleko mi napravite, mati je ne morejo.“ Obleko mu je tistikrat priskrbel njegov oče.

Učitelj, ki je Lojzeta učil v šestem razredu ljudske šole, pripoveduje, kako je v njem takoj videl nekaj posebnega. Z velikim veseljem je ta otrok poldrugo uro daleč prihajal v šolo in kolikokrat ob grdem vremenu! Vedenje je bilo vzorno, ni ga bilo treba opominjati niti enkrat. „Bil je miren, izredno resen, zbran: skratka ni bil otrok, kakor so drugi. Pri součencih je imel ugled, čeprav ni silil v ospredje... Za pouk se je izredno zanimal. Odlikoval se je v vseh predmetih. Zanimalo ga je slovstvo vsake vrste. Njegovi domači in šolski spisi so ka-

zali, da je imel že kot otrok izredno razvito duševno življenje. Součence je po svojem duševnem razvoju neverjetno prekašal...“

VPRAŠUJETE ODGOVARJAMO

Fantje in dolgi lasje

Moj fant mi pravi, kaj se toliko jezim, če ima on lase kakor punce. Saj sta včasih Slomšek in Prešeren tudi imela dolge „ženske“ lase, pa se nobeden zato ni razburjal. Kaj naj mu rečem?

J. K.

Res je bilo tako. Toda ravno ta primer je eden tistih, ko bi se — učeno govornje — smelo reči „idem non est eadem“, „isto ni (vedno) isto“, oziroma „enako ni nujno tudi isto“. Ko sta Slomšek ali Prešeren nosila dolge lase, je pač bila taka navada, danes pa je to ne samo slučajna moda, ampak prav *načrtno upeljana moda*, ko gre za to, da bi izginile razlike med — moškimi in žensko. Zato „unisex“. In to ni tako preprosto, kakor se zdi na prvi pogled. Tisto, da je „vseeno“, da smo vsi „enaki“ in podobno, nekam vodi, in rezultat je nekaj bolnega, kar je proti naravi. In — kakor čudno zveni in seveda ni treba zdaj fanta prestrašiti — to je v liniji tega, kar vodi mlade v homoseksualstvo. „Saj ni važno, ali gre za fanta ali punco!“ Naj vpraša kakršnegakoli pametnega psihiatra pa bo videl, da ne gre samo za „ozkega ata“, ki ne razume „modernih časov“. Nekaj, kar je včasih bilo slučajno, ne bistveno, nič suponirajoče — dolgi lasje pri naših starih — je danes nekaj simboličnega, značilnega, *miselnost v bistvu spreminjajočega*. Mladi — pa tudi mi starejši — včasih že sami niti ne vemo, kako nam perejo možgane... S. Z.

27. septembra 1992. Razglasitev odloka o začetku postopka v Šentrupertu. Ob grobu Lojzeta Grozdeteta poleg nadškofa Šuštarja tudi salezijanski vrhovni predstojnik Eugenio Viganó iz Rima in slovenski salezijanski inšpektor Stanislav Hočevar.

TARAS KERMAUNER

SLOVENSKI ČUDEŽ V ARGENTINI

TONE BRULC

Redkokdaj sovpadajo stvari tako srečno, da bi mogli slaviti kar več obletnic naenkrat. Lani se je pa vendar zgodilo, da smo mogli praznovati kar precej takih slavij: Slovenska kulturna akcija je z lanskim letom nastopila štirideseto poslovno leto, z izdajo trilogije Slovenskega čudeža v Argentini dr. Tarasa Kermaunerja pa je prekoračila številko sto petdeset izdanih knjig, poleg več ali manj rednih izdanih revije Meddobje in Glasa Slovenske kulturne akcije.

Bile so še druge obletnice, ki jih je praznovala slovenska skupnost v Argentini: tako je Radijski kotiček, ki ga vodi Albert Čuk že pet let, dosegel lepo številko 250 oddaj za Slovence, pripravljamo se na 60-letnico naše najstarejše revije Duhovno življenje, ki jo bomo praznovali letošnje leto, in šč bi lahko naštevali dosežke iz kronike izseljenstva.

„Slovenski čudež“ bi morali vzeti kot epohalno delo za naše zdomstvo — Kermauner ga dosledno imenuje „slovenska politična emigracija ali SPE“ — ker je za nas istega pomena kot porušitev sramotnega berlinskega zidu, ki je delil obe Nemčiji. Tudi v našem primeru se je nekaj porušilo: razrušen je bil skoraj polstoletni molk domovine — sramotna rana na telesu naroda, o kateri se je samo šepetalo ali pa govorilo z omalovaževanjem, prezirrom, zaničevanjem, obrekovanjem in posmehom, kar pa je Kermauner prikazal v trilogiji kot „slovenski čudež v Argentini“. Priti je moral nekdo od zunaj, za nas toliko bolje, da je bil nekoč v nasprotnem taboru, da je začel z znanstvenim raziskovanjem tega, kar je po treh letih dela poimenoval „čudež“. Osebo si ga ogledal na licu mesta in po vrnitvi iz Argentine v Slovenijo ni molčal o tem, kar je našel na tej strani Atlan-

tika: predaval je o SPE in njeni zakoreninjenosti v slovenstvu in krščanstvu po vseh slovenskih matičnih in zamejskih središčih, nato pa je po zrelem premisleku, novih dognanjih in opombah in diskusijah predavanjem dodal še obsirne komentarje in tako je nastala trilogija Predstavitev SPE, Krščanska tragedija in Srečanja in portreti, ki je bila najprej predstavljena v Kanadi, nato v Združenih državah Amerike in končno v Buenos Airesu, Argentini.

Kermaunerju ni šlo samo za skupen opazovanj nekega drugačnega slovenstva, ki se ga je spominjal samo bežno še iz svojih otroških let, ki pa je bilo nasilno zatrto, ko on še ni vstopil v zrelo moško dobo. Iz knjig je mogel razbrati, da je nekoč prej obstajalo še drugačno slovenstvo in krščanstvo, kot pa so mu ga slikali režimski ljubljenci in razredni povzpetneži, vendar se je osebno hotel prepričati, iz kakšnih korenin je zrastle in na kakšne temelje je bilo postavljeno, da je moglo ne samo vzdržati v tujini, ampak da je ustvarilo dela trajne vrednosti, ki pa so bila zamolčevana in prepovedana, ki jih je mogel opazovati samo za šipami zaklenjenih omar, ali pa jih je mogel prebirati samo naskrivaj, kot da bi delal nekaj prepovedanega ali nedovoljenega. K raziskovanju SPE je pristopil čisto znanstveno in tudi zaključke, do katerih je prišel, moremo vzeti za preverjene z osebnim izkustvom. Morda je tu in tam kakšna netočnost, ki se je vrnila zaradi prevelikega občudovanja in slepega zaupanja v vire, morda je tudi nekaj idea-

liziranja zdomstva in njegovih ustanov, toda vse to ne odtehta stvarnega raziskovanja, utemeljenih dognanj in poštenega poročanja o naši zdomski stvarnosti.

Družbene razmere v Argentini, oddaljenost od Slovenije, nezaupljivost SPE, biološko izumiranje nekdanjega mogočnega in silovitega zdomstva, so bile zapreke, da SPE ni spoznala mladih sil v domovini, ko so postajale čedalje bolj kritične in nezadovoljne z vso silo vsiljeno in oblastniško družbeno ureditvijo, iz katere so se že tu in tam pojavljale klice nesoglasja, drugič kar zaskrbljujočega odpora, vse kar je privedlo do slovenske pomladi, pri kateri je imel filozof in mislec Kermauner dober del zasluženja. Dasiravno je nasprotnik vsakega pretiranegega nacionalizma, je bil na črni listi večasih zmagovitega jugoslovanstva kot nevaren slovenski nacionalist.

Malo časa je bilo treba Kermaunerju, da je spoznal, da je tisto slovenstvo, s katerim se je srečal v Argentini, pristno, da se je napajalo iz tistega, njemu tako malo poznanega slovenstva, ki je že po prvem razočaranju v Jugoslaviji po vidovanski ustavi zopet zahtevalo Zedinjeno Slovenijo. Zajemalo je iz tradicionalnih vrednot krščanstva in ni kazalo nobenih znakov propada, česar je imel priliko opazovati zmagoslavje deklarirajočemu slovenstvu v domovini. Zanj bi moglo biti slovenstvo in krščanstvo, kakor ju je spoznal v Argentini, podlaga in zametek novemu slovenstvu v novi državi Sloveniji.

Že po prvem predavanju l. 1989 v Buenos Airesu je zatrdil, da je komunizem premagan in na tleh, da pa je na njegovo mesto stopil neoliberalizem, ki je zaradi prefinjenih pristopov še bolj nevaren, ker nastopa kot odrešenik in osvoboditelj človeštva. Slovenija ni poznala pravega in resničnega prehoda iz socialistične samoupravljalne družbe v svobodno, zato se Kermauner vprašuje, zakaj se ne bi moglo socialno etičnega modela SPE presaditi v domovino.

To bi bilo samo nekaj misli iz prve knjige Predstavitev SPE. Nekdo nas je moral predstaviti domovini po tolikih letih odsotnosti in nepoznanja, kdo je dosedaj bolj predirljivo razčlenil našo skupnost kot Kermauner? Dosti prej, preden je sploh prišlo do osamosvojitve, je že opozarjal na nevarnost

ČRTA POD 1992

Leto, ki se izteka, je bilo za nas zgodovinsko, saj je letos Slovenija postala članica Organizacije združenih narodov — vstopila je kot enakopravna država v veliko mednarodno družino. S tem so se uresničile naše tisočletne sanje.

Vendar si ob tem ne gre zatiskati oči pred notranjim dogajanjem v Sloveniji, ki ni ravno rožnato: na področjih demokratizacije, socialnega stanja in gospodarstva je čutiti močno vrenje, ki se usmerja sicer pravilno, ki mu pa istočasno pokladajo vsa mogoča pole-na.

Pred kratkim smo lahko brali tole oceno o današnjem dogajanju v slovenskem prostoru: „Mnogi iz bivših vodilnih struktur, razni novi sopotniki, brezobzirni mladi podjetniki, podkupljivi in lažnjivi časnikarji ustvarjajo prave mafijske mreže in se brezobzirno bojujejo za oblast, saj je to edina vrednota, ki jo priznavajo in jih zanima.“ (Janez Pogačnik, Slovenec, Ljubljana, 19. sept. 92).

Dejstvo je, da se Slovenija med vsemi bivšimi komunističnimi državami izmotava iz partijskih kalupov najbrž najkasneje in najpočasneje. Kako je sicer mogoče razumeti,

osebe same, gre za ustvarjalnost, povezavo ustanov, proces posodobitve, verske poglobitve, odnose med stari in mladimi, otroki in starši, duhovnikovo vlogo v družbenem življenju, ki ga primerja s sodobno slovensko družbo. Mirne vesti bi knjigo imenovali kar učbenik, ki nas uči, kako ohranjati slovenstvo in krščanstvo majhni skupini ljudi, odtrganih od rodne kraja in vrženih v tuji svet. Prikaz portretov teh ustvarjalcev in ohranjevalcev slovenstva še zdaleč ni popoln, venadr z nečim je bilo treba začeti, preden izginejo od nas osebe, ki so omogočile ta slovenski čudež.

Ko to pišem, se Taras Kermauner mudi s svojo gospo dr. Alenko Goljevsček, pisateljico in družboslovko, v Bariločah. Gotovo je, da bo z obljubo četrte knjige Vrnitev od SPE, izpolnjena tudi namera, da napiše tekst o teh, za nas že daljnih garačih za slovenstvo, od katerih jih je odšla po plačilo v večnost že lepa vrsta.

S trilogijo Slovenski čudež v Argentini smo dobili eno temeljnih knjig, potrebnih za vsakogar, ki se bo zavzel za študij našega zdomstva, njegovih vzrokov, padcev in dvigov, predvsem pa za njegov doprinos k skupni narodni zakladnici kulture in vere.

Tipične mendoške gore. Pot k spomeniku Cristo Redentor. Foto: Marko Vombergar

zagrizenega strankarstva prebujenega nacionalizma, prehoda v gentilizem, politično stremuštvu, posplošeno družbeno hinavščino, vsega, kar ni našel pri SPE, in kar mu je prav porok za prenovo naroda v lastni državi, če bi ta povzela etično paradigmo slovenstva, podedovano in potem še dopolnjeno v tujini.

V Krščanski tragediji nekdanji ravnatelj Slovenskega narodnega gledališča in upravnik Drame, izvedenec in strokovnjak na polju dramatike, primerja domovinske avtorje in njih dela, skoraj izključno samo s tragedijo Zgodaj dopolnjene mladosti zdomskega pisatelja Zorka Simčiča. Pri oceni te Kermauner ne uporablja navadnih, običajnih parametrov, utemeljuje pa jo s tem, da smo imeli Slovenici nekdanj lepo razvito dramatiko, prav Zgodaj dopolnjena mladost pa predstavlja najlepši primer nadaljevanja krščanske dramatike izpred vojne. Po prelomu po letu 1945 je nastal tako močan odklon od nekdanj močnega krščanskega izročila, ki je oblikovalo narodno zavest in krščansko miselnost, da je treba uporabljati kritični pristop iz te dobe. Od ne ravno pičle dramske produkcije domovinskih pisateljev sta se po mnenju Kermaunerja Simčiču približala samo Strniša in Mrak. SPE je prav zaradi nje — Kremžarjeve Žive in mrte brate je Kermauner obdelal že v obširni študiji v Reviji 2000 — dosti pred tovrstno domovinsko dramo, z njo pa se je približala tudi idealom Drugega vatikanskega cerkvenega zbora in priporočilom posodobitve krščanstva, ki izvira iz njega.

V tretji knjigi Srečanja in portreti nam Kermauner skuša približati vsaj delno nekaj ljudi, njihovih družin, načinov življenja, ustanove, ki so bile udeležene pri stvaritvi tega Slovenskega čudeža v Argentini. Bolj kot za

— da se medvojni revolucionarji še vedno ne le mirno sprehajajo po Sloveniji, marveč da za svoja „herojstva“ prejema celo visoke pokojnine,

— da so rdeči direktorji ohranili direktorske stolčke,

— da je naša diplomacija preprena s starimi ideološkimi kadri,

— da mediji še vedno perejo močgane občanov z bivšim enoumjem,

— da so naše šole še vedno laicistične?

— itd.

(Naša luč, dec. 92)

Malo za šalo

„Iznašel sem recept, kako pripraviti družbo žensk, da ves večer molčijo.“

„Ne verjamem ti. To je nemogoče.“

„Rečeš jim, naj govore lepo po vrsti. Začne naj najstarejša...“

*

„Očka, kaj pa so to izkušnje?“

„Izkušnja, sinko je tisto, kar človeku ostane, ko je vse zapravil.“

*

„Noc, je tvoja barka že polna?“ vpraša mlad domišljavec voznika ob vstopu v avtobus.

„Kar naprej! Samo osel nam je še manjkal,“ odvrne voznik.

*

„Pravijo, da nogomet zelo vpliva na srce.“

„Držalo bo. Jaz sem se zaljubila že na treh nogometnih tekmah.“

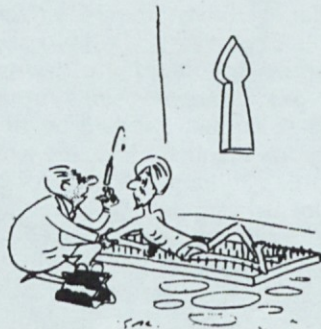
*

Po molitvi vpraša fantek mamo: „Mama, kdo pa je ta hudi Amen, ki naj ga nas Bog reši?“

*

„Gospod doktor, ali ne verjamete, da se mrlič v vračajo?“

„Na noben način. Ko bi to verjel, ne bi nikdar postal zdravnik.“

Potrpite, nekoliko bo zbolelo.

KJE JE KAJ

Volitve v Sloveniji 1992 - Anton Stres	33	Katoliška mladina v Sloveniji se spet povezuje - Jože Škerbec	50
Ogojitvi slovenskega jezika med nami - Andrej Fink	35	Molitveni namen Apostolata molitve	50
Naša beseda - Oton Župančič	36	Kje sem doma - Ivan Korošec	52
Alojz Uran - ljubljanski pomožni škof	38	Pismo ženinom in nevestam ob cerkveni poroki - Nadškof Alojzij Šuštar	53
Novi katekizem - Tone Štrukelj	39	Iz življenja Cerkve v Sloveniji	54
Bogoslužni koledar v februarju	40	Slovenske sobotne šole v Argentini v letu 1992	55
Hočeš svetišče srca - Rafko Vodeb	40	Krsti, poroke in smrti v slovenski skupnosti v Argentini v letu 1992	56
Jezusovo darovanje - svečnica - France Rozman	41	Iz naše kronike	56
Luč in meč - Wilhelm Hünermann	42	Iz mojih spominov - Rudolf Hirschegger	57
Pepelnična sreda in postni čas	45	Pisali so nam	59
V pepelnični noči - Simon Gregorčič	45	Slovenski mučenec Lojze Grozde	60
Neskrupni božjega imena! - Franc Bole	46	Vprašujete - odgovarjamo	61
Krst-prvi zakrament uvajanja v krščanstvo - Ivan Likar	48	Taras Kermavner: Slovenski čudež v Argentini - Tone Brulc	62
		Črta pod 1992 (Iz Naše luči)	63
		Uvoženo iz Slovenije - Malo za šalo	64

UVOŽENO iz Slovenije

- Če bi revolucija res žrla svoje otroke, bi že zdavnaj bruhalo.
- X: Ravno eksperimentiram z mišjo.
- Y: Jaz pa — z ljudstvom.
- Zakaj nimamo tudi zavoda za zaščito pred spomeniki?
- Preveč strahu se lahko kaže tudi kot premalo svobode.
- Ne hvalite se s programom. Danes ga ima že vsak boljši pralnik.
- Trda glava venomer sanja o trdi roki.
- Inflacija je davek na revščino.
- Nesposobni so sposobni onesposobiti sposobne.
- Zaprševati se je treba tudi znotraj. Tam smo ušivi.
- Nekdanje Jugoslavije ni več, je pa veliko nekdanjih Jugoslovanov.
- Lahko je biti lev, če narediš iz okolice puščavo.
- Zabloda je, da se voditelji rokujejo; samo pulz si otipavajo.
- Domiseln vodja proglasi vsak zastoj za cilj.
- Idiote imamo. Manjka nam Dostojevski.
- Kesam se, ker se nisem pravočasno pokesal.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo (gr. Alojzij Starc).

Urednik: Jože Škerbec;
tehnični urednik: Stane Snoj - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Stavljene in oblikovanje: MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215 - Tiska: Talleres Graficos VILKO S.R.L., Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentina za leto 1992: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

HODIL PO ZEMLJI SEM NAŠI...
Stolp in vodnjak ob gradu v Polhovem Gradcu.
Foto: KAMBIČ

...V TEM SVETEM POSTNEM ČASU

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc). Director: José Skerbec
Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 90-877
Composición y Armado: MALIVILKO - Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina